

Xeerka Anshaxa ee Dugsiyada Dadweynaha Boston

Sebteembar 2021

Waxa la ansixiyay 1982

Waxa dib loo eegay oo la ansixiyay 1992

Waxa dib u eegis lagu sameeyay sanadaha 1993, 1994, 1995, 2006, 2010, 2013, 2014 si looga dhigo sharci u hogaansamaya:

- M.G.L. Cututbka 71 xeerka 1993
- M.G.L. Cututbka 380 xeerka 1993
- M.G.L. Cututbka 92 xeerka 2010
- M.G.L. Cututbka 222 xeerka 2012
- P.L. 103-382 (Xeerka Fasaxaya Hubka in loo qaato dugsiga 1994)
- Xeerka Shaqsiyaadka Waxbarashada Naafada (IDEA)

Waxa dib loo eegay sanadihii 1997, 1998, 1999, 2001, 2002, 2005, 2006, 2010, 2013, 2014, 2016, iyo 2020 in lagu daro dib-u-eegista ay u baahan yihiin sharciyada iyo qawaaniinta federaalka iyo gobolka, si loo waafajiyo Xeerka qaab-dhismeedka hay'adaha ee Dugsiyada Dadweynaha Boston, iyo in lagu daro isbeddellada siyaasadda ee ay oggolaadeen Guddiga Dugsiga ee Magaalada Boston.

Dhokumentigan lama soo saari karo iyadoon oggolaansho laga haysan Dugsiyada Dadweynaha Boston.

JADWALKA MACLUUMAADKA

<i>Hordhac</i>	3
<i>Dugsiyada Dadweynaha Boston Bayaanka Aragtida</i>	4
<i>Fursada Waxbarasho oo loo simanyahay</i>	4
<i>Sharciyada Tilmaamaha</i>	4
Xuquuqaha iyo Masuuliyadaha la xidhiidha Xeerka anshaxa	5

Xeerka Anshaxa

Qaybta 1	Turjumaada iyo Xuquuqaha Turjumaada	11
2	Baqabka Dhismaha, Caawimada, iyo Sinaanta Bulshada ee Dugsiga	11
3	Ku haboonaanshaha Badalka Sharciga barbaarinta Ardayga	14
4	Badalka Barbaarinta Ardayga	15
5	Kasaarista kumeel gaadhka ah ee Fasalka	18
6	Waxyaabaha laga filayo Hakinta	18
7	Kahortaga Hakinta Mudada Gaaban, Hakinta Mudada dheer, Hakin aan mudaysnayn	20
Eryitaanka		15
8	Kasaarista Xaalada degdega ah	24
9	Racfaan ka qaadashada Hakinta Mudada dheer iyo Ta Mudada gaaban	25
10	Racfaan ka qaadashada Hakinta aan cayimnayn iyo Eryitaanka	25
11	Eryid dhamaystiran iyo Lifaafa Diwaanka	25
12	Ardayda naafada ah	25
13	Faafinta iyo Qaybinta	26
14	Qeexitaanada	26

GUDBINTA

Dugsiyada Dadweynaha Boston (“Degmo” ama “BPS”) waxay si qoto dheer u rumaysan yihiin in bulshada dugsiya si badqabta, togan, caddaalad ah, is -taakulaynta iyo ka warqabka waxbarashada dugsiya bulshadu, carruurnimada, iyo kobcinta dhallinyarada, iyo inay yarayso baahida loo qabo in laga fogaado iskuulka. Wax ka qabashada anshaxa ardayga waxaa ka mid ah ka shaqaynta fahamka macnaha guud iyo nidaamyada hab-dhaqanka ka muuqda. Xeerkan Anshaxa waa mid ka mid ah dadaallada Boston ee sii wadidda horumarinta, taageeridda, iyo hagaajinta dugsiyeenna bulshada ee dhammaan ardayda.

Hadafka BPS waa in la kobciyo dhaqanka iyo bulshada ka soo horjeeda cunsuriyadda, oo dhiirrigelisa is-weydaarsiga xorta ah ee fikradaha, in la kordhiyo korintaanka shaqsiyeed, iyo in la horumariyo is-maamulka ardayda iyadoo la ilaalinayo xuquuqdooda dastuuriga ah.

Boston waxay qaadaysaa tillaabooyin ay dib ugu suuraynayso qaabkeeda ku aaddan abuurista sinnaan, badbaado, iyo iskaashi si loo xalliyo khilaafaadka, wax loo barto, iyo koritaanka dugsiya bulshadeena. Iyada oo la kobcinayo hawlaha iyo la qabsiga habab kala duwan si kor loogu qaado dhismaha bulshada, oo ay ku jiraan wareegyada cadaaladda soo celinta iyo dhisidda xirfadaha bulshada iyo shucuurta, BPS waxay raadineysaa inay aqoonsato sababaha asaasiga ah ee sababta ardaydu ula kulmaan natiijooyin anshax oo kala duwan. BPS waxay isku dayday inay wax ka qabato sababaha asaasiga ah iyada oo kordhineysa tababbarka xeeladaha hagaajinta ee xubnaha shaqaalaha, oo ay weheliso dhiirrigelinta habab xasaasi ah oo si wanaagsan u taageeraya kartida ardayda si ay u aqoonsadaan oo ula socdaan xaaladaha ay u arkaan inay kicinayaan.

Maalin kasta, ujeedada BPS waa inay horumariso dhammaan xirfadaha barashada dareenka bulshada ee ardayda. Tani waxay ku bilaabmaysaa samaynta siyaasado iyo habraacyo ku qotoma hadafyadan. Iyada oo la raacayo Xeerkan Anshaxa iyo siyaasadihiisa, Dugsiyada Dadweynaha Boston waxay higsanayaan inay asaasaan filashooyinkooda iyo heerarka habdhaqanka ee dhammaan xubnaha bulshada. Si loo taageero rajadan, DDB waxay isku dayi doonaan inay xalliyaan carqaladaha iyo isku dhacyada iyadoo la raacayo tallaabooyinka anshaxa ee horumarsan iyo yoolka ah in ardayda lagu hayo fasalka oo ay ku hawlan yihiin waxbarashadooda. Dhamaadka taas, Xeerka Anshaxa waxaa loo qaabeeyey inuu yahay dhokumenti horumar ah oo tilmaamaya waxqabadyada kordhinta iyo taageerooyinka si wax looga qabto habdhaqanka ardayga, laga bilaabo dadaallada kahortagga, ubadalista hakin kale, iyo gagabaynta iyadoo meesha laga saarayo waxyaabihii xumaa ee u dambeeyay.

Marka la go'aamiyo in dhegeysiga anshax marinta loo baahan yahay, BPS waxaa ka go'an inay hubiso in arday kasta helo dhageysi cadaalad ah sida waafaqsan xeerarka, qawaaniinta, iyo habraacyada lagu qeexay Xeerkan Anshaxa ee sharcigu siiyay. BPS waxay kaloo aqoonsan tahay in ardaydu leeyihiin xuquuq sharci oo aasaasi ah iyo in xuquuqdaas aan la soo koobi karin, la hor istaagi karin, ama la beddeli karin. Guddiga Dugsiya Boston iyo Kormeeraha Guud waxay yaqiinsanyihiin in habraacyada lagu qeexay Xeerka Anshaxa ay mar walba noqon doonaan kuwo waafaqsan dhammaan sharciyada, qawaaniinta, xeerarka, iyo siyaasadaha sida ay u qoran yihiin iyo sida loogu talagalay in loo fuliyo.¹

Xeerkani waa dhokumentiga kaliya ee lagu soo saaray magaca Dugsiyada Dadweynaha Boston kaas oo dejiya xeerarka iyo qawaaniinta xukumka anshaxa dhammaan ardayda Dugsiyada Dadweynaha Boston. Daabacaaddan Xeerku waxay gundhig u tahay dhammaan xeerarkii ku salaysnaa dugsiya iyo dhammaan daabacaadyadii hore ee Xeerka Anshaxa ee Dugsiyada Dadweynaha Boston

Dugsiyada Dadweynaha Boston Bayaanka Fulinta

Iyada oo ah meesha ay ku dhalatay waxbarashada dadweynaha ee qarankan, Dugsiyada Dadweynaha Boston waxaa ka go'an inay wax ka beddelaan noloshu dhammaan ardayda iyo dhallinyarada iyada oo loo marayo waxbarid ku dayasho mudan oo

¹ Daabacadan Xeerka Anshaxu wuxuu u hogaansanyahay mudada St. 93, C. 71, sidoo kale waxa loo yaqaanaa Xeerka Waxkabadalista Waxbarashada Massachusetts ee sanadkii 1993, sida wax looga badalay St. 93, C. 380; P.L.103-382, §14601 (Xeerka Hagaajinta Dugsiyada Maraykanka ee lasameeyay 1994); 8 USC, §921 et seq. (Dastuurka Maraykanka); Xeerka Waxbarashada Shakhsiyaadka Naafada heer fadaraal ee sanadkii 2004 (IDEA-04); iyo cutubka 222 ee xeerarka sanadka 2012.

ah nidaam heer caalami ah oo ah dugsiyo hal-abuur leh, oo caddaalad ah, oo soo dhaweyn leh. Waxaan iskaashi la leenahay bulshada, qoysaska iyo ardayda si aan u horumarino arday kasta oo aqoon baranaya, xirfadda, iyo dabeecadda si uu ugu sarreeyo kulliyadda, shaqada, iyo nolosha.

Fursad Waxbarasho oo loo simanyahay

Iyadoo la raacayo Dastuurka Maraykanka iyo xeerarka ku haboon ee heer fadaraal iyo mid gobolba ah, ma jiro arday la ganaaxi doono, laga reebi doono, ama si kale loo anshax marin karo iyadoo loo eegayo isirka, midabka, asalka halka uu kasoo jeedo, qabiilka, diinta, jinsiga, nooca galmada, aqoonsiga jinsiga, naafanimada, da'da, hidda sidayaashisa, ama xaalad ciidan oo shaqaynaysa.

SHARCIYADA TILMAAMTA

BPS waxay aqoonsan yihiin muhiimada ay leedahay badbaadinta, caafimaadka, sinaanta, iyo soo dhawaynta jawiga dugsiya. Sharciyadan soo socda ayaa ah caqiidooyin lagama maarmaan ah oo ku hagi doona shaqaalaha Dugsiyada Dadweynaha Boston iyo cida la shaqaysa, ardayda, iyo qoysaska shaqada wadaagga ah ee hubinta deegaanka dugsiya ee badbaadada iyo caawimada:

1. Ballanqaadka arday kasta, iyada oo aan loo eegin isirka, qabiilka, jinsiga, naafanimada, Aqoonsiga Jinsiga, diinta, xaaladda muwaadinnimada, xaaladda dhaqan-dhaqaale, ama lambarka zip-ka, fursad ay ku helaan waxbarasho dhaqan ahaan iyo luqad ahaanba khuseysa.
2. Ka go'onaanshaha in laga shaqeeyo sidii loo tirtiri lahaa isu-dheellitirnaan la'aanta Xeerka Anshaxa iyo fulintiisa iyadoo la hubinayo adeegsiga beddelka hababka anshaxa, oo ay ku jiraan dhaqannada dib-usoo celinta, iyo adeegsiga wax kaqabadka loogu talagalay xallinta khilaafaadka, buuxinta baahiyaha ardayda, iyo yareynta baahida kasaarista, mar kasta ku habboontahay.
3. Xeerka Anshaxa waxaa loogu talagalay inuu noqdo mid wax lagu baro, ee aan ahayn ciqaab. Arrimo ay ka mid yihiin da'da iyo heerka darajada ardayga, dareenka bulsheed iyo aqooneed ee ardayga, iyo guud ahaan xuquuqda iyo waajibaadka ardayga ayaa iyagana la tixgelin doonaa mar walba.
4. Ballanqaadka ah in aad noqoto dugsi degmo oo ka soo horjeeda cunsuriyadda.
5. Ballanqaadka ah in dhammaan ardayda la siiyo fursado waxbarasho oo loo siman yahay iyo jawi waxbarasho oo ammaan ah oo ka madax-bannaan dhibaateyn, xoogsheegasho, takoor, iyo anshaxmarin ku-saleysan eex, halkaas oo dhammaan xubnaha bulshadu ay si ixtiraam leh ula dhaqmaan oo ay u qadariyaan kala duwanaanshaha qananimada dugsiyadeena.
6. Ballanqaadka in la hubiyo in ardayda loola dhaqmo si caddaalad ah, joogto ah, oo aan kala sooc lahayn.
7. Ballanqaadka ah in la abuurto jawi dugsi oo badqaba, caafimaad leh, oo caawimo ay ka heli karaan iyada oo la sii wado bixinta taageero firfircoon si wax looga qabto meelaha baahida ardayda.
8. Ballanqaadka xaqiijinta in ardaydu ay leeyihiin xuquuq buuxda oo laga soo minguuriyay ilaha kor ku xusan ee awoodda sharciga, iyo in xuquuqdaas aan la soo koobi karin, la hor istaagi karin, ama la beddeli karin.

XUQUUQAHA IYO MASUULIYADAHA LA XIDHIIDHA XEERKA ANSHAXA EE BPS

Kor u qaadista waxbarasho tayo leh iyo dugsiyo ammaan ah oo taageeraya kuma xidhna oo keliya mas'uuliyadaha iyo

xuquuqda ardayda, laakiin sidoo kale waxay ku xidhan tahay tayada isdhexgalka ardayda, waalidiinta/mas'uuliyiinta/daryeelayaasha, macallimiinta, maamulayaasha, iyo shaqaalaha BPS.

A. Xuquuqaha Ardayda

Suurtagal ma aha in si guud loo qoro dhammaan xuquuqda ardayda, laakiin kuwa soo socda ayaa asaasi u ah si loo hubiyo in ardaydu ay heli karaan Dugsi bulsho oo ammaan ah, soo dhaweyna leh, oo caddaalad ah. Maadaama liiskan uusan soo koobayn xuquuq kasta oo ardayda la siiyo, liiskan waxaa laga yaabaa inaan loo isticmaal in ardayga loo diido xaqa ay si kale xaq ugu leeyihiin sababtoo ah halkan kuma qorna.

1. Sida waafaqsan sharciga gobolka iyo federaalka, ardayna lagama reebi doono, ama laguma takoorayo, iyada la eegayo isirka dhabta ah ama loo arko, midabka, qabiilka, asal ahaan halka uu kasoo jeedo, diinta, jinsiga, Nooca galmada, aqoonsiga jinsiga, curyaanimo, naafo, da'a, xaaladda dhaqan -dhaqaale, xaalad millatari oo shaqaynaysa, ama hiddo-sidayaal.
2. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin inay lahaadaan qolal leh musqulo, qolalka labiska, iyo waxyaabaha kale ee waafaqsan aqoonsigooda jinsiga, ama inay isticmaalaan waxyaabo dhex-dhexaad ah oo jinsiga la xidhiidha haddii ardaygu doorbido.
3. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin in loogu dhigo magaca iyo magac -u -yaalka ay doortaan.
4. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin inay helaan fursado waxbarasho oo loo siman yahay oo ay ka madhantahay xoog sheegashada, dhibaataaynta, takoorka, dhinac u xaglin, iyo dhaqanka ku salaysan eexda.
5. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin inay ka qaybgalaan waxqabadyada dugsiiga qaarkood (tusaale, safarada dibadda, nasashada, iyo xulashada). Haddii safar shaqo ee dibadu ama waxqabad dugsi uu yahay waayo-aragnimo waxbarasho oo loo baahan yahay oo ay ka dhalan doonto qoondayn darajo leh, ardaydu waa in aan laga qaadin fursadda ka-qaybgalka. Dugsiyada Dadweynaha Boston waxay si weyn u aaminsan yihiin caawinta iyo hagaajinta caafimaadka, iyo sidoo kale horumarka iyo shucuurta bulshada, ee ardaydeena. Sidaas oo kale, waa ka mamnuuc xubin kasta oo ka mid ah shaqaalaha BPS inay ka joojiso ardayga ka qaybgalka jimicsi jidheed (oo ay ku jirto fasax) ama taageero tacliimeed oo ka baxsan sida anshax marinta, ama sabab kasta oo kale oo aan ahayn xanuun ama badqabka ama sida uu oggolaaday hoggaamiyaha dugsi .
6. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin inaan lagu samayn nidaam baadhis oo aan macquul ahayn, ilaa laga ogaanayo tuhun macquul ah. Nidaamka waxbaadhistu waa inuu u hoggaansanyahay siyaasadaha iyo habraacyada lagu qeexay Wareegtada Kormeeraha Guud. [Baadhista Ardayga, # SAF-1](#), iyo [Siyaasadaha Xidhan, #SAF-3](#).
7. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin xaddidaadyo gaar ah oo ku saabsan abuuritaanka Dugsiyada Dadweynaha Boston ee warbixinnada booliiska dugsiya iyo Warbixinnada Booliiska Boston ee la xidhiidha sharciga ardayga, sida lagu xusay [Siyaasadda Ku Saabsan Diyaarinta iyo Wadaagga Warbixinnada Dhacdooyinka iyo Macluumaadka Ardayga Kale](#) .
8. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin inay la tashadaan macallimiinta, la-taliyayaasha, iyo maamulayaasha, iyo shaqaalaha kale ee dugsiiga markay u codsadaan si macquul ah.
9. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin doorasho xor iyo xalaal ah oo ay si qarsoodi ah ugu codeeyaan dhiggooda ku jira ardayda dawladda iyo xaqa ay u leeyihiin inay qabtaan xilka, haddii la doorto.
10. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin in codkooda laga dhagaysto arimaha iyaga saamaynaya
11. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin inay ka qaybqaataan horumarinta xeerarka iyo qawaaniinta ay u hoggaansamaan iyo xaqa in la ogeysiyo xeerarka iyo qawaaniintaas ookale.
12. Waalidiinta/masuuliyiinta/xannaaneeyayaasha iyo/ama ardaydu waxay leeyihiin xuquuqo kala duwan sida ku xusan sharciyada diiwaangelinta ardayga ee gobolka iyo federaalka, oo ay ku jirto xaqa ay u leeyihiin inay arkaan dhammaan diiwaanada ardaydooda iyo inay xakameeyaan kuwa ka baxsan dugsiiga ee ay arki karaan iyagu. (Eeg wareegtada Kormeeraha guud, [# LGL-07](#)).
13. Ardayda naafada ah waxaa laga yaabaa inay yeeshaan xuquuq iyo ilaalin dheeraad ah sida uu dhigayo sharciga waxbarashada khaaska ah ee federaalka iyo gobolka marka la eego codsiiga Xeerka Anshaxa.

Ardayda dugsigu waxay isticmaali karaan xuquuqdooda hadalka xorta ah, isu imaatinka, saxaafadda, iyo ururrada, kuwaas oo labadaba la damaand qaaday oo ku xaddidan sharciga gobolka iyo federaalka. Ardayda waxaa ka reeban inay muujiyaan erayo aan wanaaganayn, marka loo eego heerarka sharciga ee hadda jira, oo laga yaabo inay cariyaan guddiyada falalka sharci -darrada ah, ama haddii kale ay u badan tahay inay keenaan carqalad weyn ama ay faragalin ahaan ku sameeyaan hawlaha dugsiga. Maqnaanshaha carqaladaynta baaxada leh ee ku wajahan deegaanka dugsiga oo loo hoggaansamayo sharciga khuseeya, ardaydu waxay xaq u leeyihiin inay:

1. Samee ololaha siyaasadda, calaamada gacanta lagu xidho, iyo summadaha kale ee muujinaya astaanta.
2. U qaybi Agabka daabacan iyo si aad u wareejiso aftida hantida dugsiga, oo ay ku jiraan dhismayaasha dugsiga gudhiisa, iyada oo aan oggolaansho hore ka haysan maamulka dugsiga, marka laga reebo:
 - a. agabyada la qaybiyey iyo aftida lagu qaybiyey hantida dugsiga waa inay muujiyaan magaca iyo cinwaanka qofka ama hay'adda kafaala qaadaysa (oo ay ku jiraan magaca iyo cinwaanka ugu yaraan hal xubin oo kooxda ka mid ah) oo qaybinaya ama baahinaya maaddada ama aftida; iyo
 - b. shaqsig(a)shaqsiyaadka qaybinaaya ama wareejinaya agabka ama aftida waa inuu ahaado (a) arday (arday badan) oo dugsiga ku lug leh; iyo
 - c. wakhtiga qaybinta ama wareejinta noocan ahi waxay ku koobnaan doontaa wakhtiyo ka hor intaan dugsigu bilaaban, eryitaanka ka dib, iyo xilliga qadada si looga hortago faragelinta barnaamijka dugsiga; iyo
 - d. goobaha sida qaybinta ama wareejinta ee dugsi kasta waa in si macquul ah loo xaddido si loo oggolaado socodka caadiga ah ee iskuulka dhexdiisa iyo albaabada dibaddaba; iyo
 - e. habka qaybinta ama wareejinta noocaas ah ayaa si macquul ah waa la xadidi doonaa si looga hortago buuqa iyo carqaladaynta aan loo baahnayn; iyo
 - f. ardaydu waa inay lahaadaan shuruudo macquul ah si meesha looga saaro qashinka ka dhashay qaybinta ama wareejintaas.
3. Adeegso warbixinadooda(yada) iyaga oo aan lahayn faafreeb, la siiyay:
 - a. dhammaan agabyada, ogeysiisyada, iyo isgaadhsiinta kale ee uu ardaygu soo qoro waa inay ku jiraan magaca iyo cinwaanka iimaylka qoraalka. Haddii qoraalku uu la xidhiidho dhinac saddexaad, qoraalka waa inay ku jirtaa magaca ardayga iyo cinwaanka emaylka iyo magaca iyo cinwaanka iimaylka ugu yaraan hal xubin oo ka tirsan gacanta saddexaad; iyo
 - b. dhammaan agabyada, ogeysiisyada, iyo isgaadhsiinta kale waa in la taariikheeyaa ka hor intaan la qorin oo laga saara ka dib waqti macquul ah si loo hubiyo in si buuxda loo heli karo boodhadhka meelaha lagu dhajiyo.
4. Si macquul ah u adeegsiga nidaamyada cinwaanka dadweynaha iyo xarumaha kale ee warbaahinta dugsiga, marka laga reebo in ogeysiisyadu ay ku koobnaan doonaan dugsiga ka hor, ka saaridda ka dib, iyo waqtiyo kale marka fasallada aysan ku jirin kalfadhiga.
5. Samayso ururro siyaasadeed iyo bulsho iyo inay qabtaan hawlo la xidhiidha ururkooda la aasaasay, haddii xubinnimada kooxda u furan tahay arday kasta oo ay tahay inay u hoggaansanto siyaadaha iyo habraaca BPS.
6. U soo bandhig aftida, cabashooyinka, ama cabashooyinka maamulka dugsiga ku habboon ee la xidhiidha anshaxa iyo arrimaha kale ee la xidhiidha dugsiga, marka laga reebo halka Xeerkan uu siinayo xaqa rasmiga ah ee rafcaanka.
7. Xogta shaqsiyeed, oo ay ku jirto xaq u lahaanshaha go'aaminta muuqaalkooda iyo xulashada qaabkooda timaha iyo dharka, oo ku xidhan xeerar macquul ah.

A. MASUULIYADA ARDAYDA

Masuuliyaduhu ma aha kuwo beddeli kara xeerarka ku jira Xeerka Anshaxa. Si kastaba ha ahaatee, ardaydu waxay leeyihiin masuuliyada:

- Ixtiraam xuquuqaha dadka kale.
- Ixtiraam kala duwanaanshaha shaqaalaha iyo ardayda.
- Kaga qayb qaado jawi waxbarasho oo caawin iyo badqab leh.
- Ku dabaq kartidooda iyo danahooda hagaajinta waxbarashadooda iyo doodista isbeddel wanaagsan.
- Samee heerka ugu sarreeya ee isxilqaan, intii karaankooda ah, adoo raacaya Xeerka Anshaxa adigoo si macno leh oo wanaagsan uga qayb qaadanaya dhismaha dugsiga bulshada.

BAYAANKA DUGSIYADA DADWEYNAHA BOSTON EE KA HADLAYA DULMIGA ARDAYDA

Dugsiyada Dadweynaha Boston uma dulqaadan doonaan xoogsheegashada ama dhibaataaynta xaga onlaaynka, nashqad kasta iyo nooc kasta, oo ku saabsan dadka kale, ha ahaato onlayn ama shaqsi ahaan. Dugsiyada Dadweynaha Boston waxay si dhakhso ah u baadhi doonaan dhammaan warbixinnada iyo cabashooyinka dhibaataaynta, waxayna qaadi doonaan tallaabo degdeg ah oo wax ku ool ah si loo soo afjaro habdhaqankaas oo looga hortago soo noqnoqoshadiisa. Dugsiyada Dadweynaha Boston waxay raadinayaan inay ka hortagaan cagajuglaynta iyadoo adeegsanaya aqoon isweydaarsiyo ka hortag ah oo dhisaya xirfadaha bulshada iyo shucuurta iyo fahamka kala duwanaanshaha. Ardayda danaynaysa ama doonaysa inay soo sheegaan cagajuglaynta waxay si kalsooni leh ula hadli karaan xubin shaqaale oo lagu kalsoon yahay ama waxay wici karaan *Lambarka qolada Ilaalinta iyo Ka hortaga Cagajuglaynta* 617-592-2378. Khayraad dheeraad iyo [Caawimo waxa laga heli karaa halkan.](#)

MASUULIYADA MAAMULAHA

Maamulayaasha iyo Madaxda Dugsiga waxay mas'uul ka yihiin inay hubiyaan in baahida waxbarasho ee dhammaan ardayda la buuxiyo iyo in dhammaan xubnaha dugsiga bulshada lola dhaqmo si caddaalad ah oo siman. Hoggaamiyeyaasha dugsiga waa inay siiyaan dhammaan xubnaha bulshooyinka dugsigooda jawi waxbarasho oo ammaan ah oo ka madax-bannaan dhibaateyn, cagajuglayn, takoorid, iyo anshax marin ku salaysan eex iyo halka dhammaan xubnaha bulshada lagu maal-geliyo abuurista goob firfircoon oo kala duwan si loogu guuleysto dejinta tacliin kala duwan. (Eeg Wareegtada Kormeeraha guud, [SSS #18](#))

Maamulka waxay leeyihiin waxay leeyihiin masuuliyada ah:

1. Samee deegaan dugsiga oo caawinaya isla markaana kor u qaadaya adeegyada wada shaqaynta si loo hagaajiyo natiijooyinka waxbarasho ee dhammaan ardayda.
2. Ilaali caafimaadka maskaxda iyo badqabka jidheed ee dhammaan ardayda iyo shaqaalaha.
3. Ilaali xuquuqaha sharciga ah ee shaqaalaha dugsiga, ardayda, iyo waalidiinta/masuuliyiinta/daryeelayaasha.
4. Ku kaalmee shaqaalaha dugsiga gudashada waajibaadkooda anshaxeed sida lagu qeexay Xeerka Anshaxa iyo qawaaniinta ku saleysan dugsiga, iyada oo la siinayo tababar ku saabsan Xeerka maamulayaasha, macallimiinta, iyo shaqaalaha kale ee dugsiga.
5. Sii manhaj sal-ballaadhan oo kala duwan oo waafaqsan shuruudaha Manhajka Massachusetts oo buuxiya baahiyaha shaqsiga.
6. Horumarinta iyo hirgelinta siyaasadaha anshaxa ee ka hortagga iyo wax ku -oolka ah iyadoo lala kaashanayo ardayda, waalidiinta/masuuliyiinta/daryeelayaasha, iyo macallimiinta iyo iyadoo la waafajinayo siyaasadda Guddiga Dugsiga iyo Xeerka Anshaxa.
7. La xidhiidhitaanka iyo ku lug yeelashada waalidiinta/masuulada/daryeelayaasha wax ka qabashada arrimaha anshaxa.
8. U sheeg bulshada, ardayda, waalidiinta/masuulada/daryeelayaasha, iyo shaqaalaha dugsiga wax ku saabsan siyaasadaha la xidhiidha anshaxa ardayga.

9. Ururi macluumaadka ku habboon ee ku saabsan habdhaqanka ardayga iyo waxqabadyada, sii mas'uuliyadda Maaraynta Macluumaadka habboon si markaa macluumaadka loogu diyaariyo waalidiinta/mas'uuliyiinta/daryeelayaasha marka la codsado ama sidoo kale sharcigu u baahan yahay.
10. Haddii Maamulaha Dugsigu go'aansado in howshani u qalmi karto mid xadgudub ku ah Xeerka Anshaxa, Maamulaha Dugsiga waa inuu ku diiwaangeliyaa hawshaas Nidaamka Macluumaadka Ardayda ee BPS (SIS). Mas'uuliyadaha warbixinta dheeraadka ah ee ka baxsan dhukumiintiyada SIS waxaa laga heli karaa [Siyaasadda Ku Saabsan Diyaarinta iyo Wadaagga Warbixinnada Dhacdooyinka iyo Macluumaadka Ardayga Kale](#).
11. La siiyo shaqaale aqoon leh si ay u haqabtiraan baahida ardayda iyo si ay u gaadhaan ujeedooyinka iyo ujeedooyinka dugsiga.
12. Kalashaqee bulshada iyo hay'adaha dawladda barnaamijyada si kor loogu qaado deegaanka waxbarashada oo ammaan ah, caafimaad leh oo taageero leh.
13. Maamulaha Dugsiga ama qofka loo xilsaaray ayaa si joogto ah dib ugu eegi doona xogta anshaxa kooxaha dugsigooda oo ay soo xuleen dad arday ah (tusaale ahaan, isirka iyo qabiilka, jinsiga, xaaladda dhaqan-dhaqaale, iyo heerka ardayga naafada ah). Dib u eegista xogta, Maamulaha/madaxa Dugsigu waa inuu maamulaa waxkasta oo aan ku haboonayn oo kasoo baxa hirgalinta eryida deg-dega ah, hakinta, iyo dugsi kasaarista iyo saamaynta talaabada anshaxeed ee ardayga laga dhex doortay dadka. Maamulaha / Madaxa Iskuulka waa inuu go'aamiyaa wixii dheeraada ah hadii ay haboontahay iyo daruuri tahayba si uu wax uga badalo hawlaha anshax marinta. Maamulaha / Madaxa Iskuulku waa inuu uga warbixiyaa xogta iyo dib u eegista maxsuulka xogta lataliyaha goobta dugsiga ama gudida maamulka.

MASUULIYADHA MACAALIMIINTA

Macalimiinta iyo shaqaalaha kale ee dugsigu waxay muhiim u yihiin horumarka dugsiga. Sida, ay ula xidhiidhaan Xeerka Anshaxa, Macalimiintu waxay leeyihiin masuuliyada ah:

1. Inay ku ilaaliyaan deegaanka waxbarasho iyagoo ka dhigaya mid badqaba oo caawin leh.
2. Tayada nidaamka wanaagsan, hal abuurka, maamulka shaqsigah, iyo kor u qaadida isku kalsoonaanta ardayda.
3. Ixtiraam arday kasta shaqsi ahaantiisa oo ilaali anshaxa aqooneed iyo xidhiidhka kaala dhexeeya macalimiinta kale iyo maamulka, iyo shaqaalaha dugsiga si aad u caawiso ardayda.
4. Muuji faham adigoo danaynaya shaqsiyaadka ardayda iyo baahidiisa ama baahideeda, oo ay ku jiraan gudbinta ardayda qiimaynta waxbarashada Gaarka ah iyadoo loo hogaansamayo shuruudaha sharciga waxbarashada ee heer gobol iyo mid federaalba leh.
5. Ku dhiirgali ardaydu inay yeelato oo ay daneeyaan koritaan shaqsi.
6. Ka warhay waxyaabaha ku saabsan tababaradii ugu dambeeyay ee ku saabsanaa horumarinta Xirfadeed ee dhaqanka iyo inay luuqad ahaan ay joogtaynayaan waxqabadka, khidadaha dib uga go'naashaha, waxbarashada dareen iyo isbadalka bulsheed, iyo hababka kale ee saariseed
7. Ka warqabka siyaasadaha, sharciyada, iyo qawaaniinta Guddiga Iskuulka iyo Xeerka Anshaxa, oo ay ku jiraan isticmaalka ka hortaga iyo in si wanaagsan loo isticmaalo hawlaha anshaxa iyadoo ay qayb ka yihiin Ardayda, waalidiinta/masuuliyiinta/daryeel bixiyaasha, iyo maamulayaasha.
8. Diwaangali macluumaadka anshaxa ardayga sida ay ugu baahdaan maamulku oo ka faa'idayso Nidaamka Macluumaadka Ardayga ee degmadu ansixisay.
9. Ka warhay ardayda go'aankooda.

XUQUUQAHA IYO MASUULIYADHA WAALIDKA, MASUULIYIINTA, IYO DARYEEL BIXIYAAASHA

A. XUQUUQAHA WAALIDKA, MASUULIYIINTA, IYO DARYEEL BIXIYAAASHA

Waalidka, masuuliyiinta, iyo daryeel bixiyaashu waa shuraako u muhiim ah guusha dugsiga. Sida, waalidka, masuuliyiinta, iyo daryeel bixiyaashu ay xaq u leeyihiin oo ay ku jiraan dhamaan dhinacyada waxbarashada

ardaydooda. Kuwaa waxaa ka mid ah kuwan soo socda:

1. Xaqa ah inay ardaydoodu helaan waxbarasho dugsiga dadwayne oo bilaasha ah kasoo badqaba isla markaana leh jawi waxbarasho oo caawinaya.
2. Xaqa ah inay helaan macluumaadka ku saabsan diwaanka waxbarasho ee ardaydooda, taasoo ay kujiraan diwaanada anshaxa, sida uu ogolyahay sharcigu.
3. Xuquuqda in si micno leh looga qayb qaato waxbarashada caruurtooda, taasoo ay kujiraan codsashada iyo helitaanka wada xidhiidh ku salaysan dugsiga oo la turjumay hab qoraal ah iyo/ama turjumaad toos ah oo ah luuqada la doorbiday marka la joogo guriga.
4. Xuquuqda ah inaad gudbisan karto cabasho iyo/ama inaad racfaan ka qaadan karto iyadoo la tixgalinayo waxyaabaha saamaynaya waxbarashada ardayga, halka ay ku haboontahay.
5. Xuquuqda ka qayb qaadashada go'aanka nidaamka samaynta siyaasadaha iyo nidaamyada dugsiga (tusaale, golaha latalinta dugsiga/gudida maamulka, golaha waalidka, miiska dugsiga ee wadahalada oo ku salaysan cadaalad).
6. Xuquuqda ah inuu codsado xadidaado gaar u ah Dugsiyada Dadweynaha Boston abuuritaanka warbixinta booliska iskuulka iyo Warbixinta Booliska Boston ee la xidhiidha anshaxa ardayga, sida ku xusan siyaasadaha.

B. MASUULIYADAHA WAALIDKA, MASUULIYIINTA, IYO DARYEEL BIXIYAAASHA

Waalidka, masuuliyinta, iyo daryeel bixiyaasha waxay leeyihiin **masuuliyadaha** kala ah:

1. Inay taageeraan oo ay dhiirgaliyaan dabeecadaha ardaydooda dugsiga, hawlaha dugsiga maalgaliyo, iyo marka la tagayo ee lagasoo noqonayo dugsiga.
2. Taageeraan ardayga si uu u joogo dugsiga oo u shaqeeyo sida ugu haboon si iskii ah.
3. In la xaqiijiyo fikirka wanaagsan ee ku aadan laftiisa/lafteeda/lafahooda, iyo kuwa kale, dugsiga, iyo bulshada.
4. La xidhiidhitaanka shaqaalaha waxyaabaha ku saabsan ardayga.
5. Aqoonsiga in shaqaalaha iskuulku ay xaq u leeyihiin inay hirgaliyaan siyaasadaha, shuruucda iyo qawaaniinta Guddiga Dugsiga Boston.
6. Ka shaqeeyaan hawlaha wanaagsan, ee xaaladaha aan waxba rabshayn markay dugsiga booqanayaan.
7. Dib u hirgalinta in ardaydoodu ay dugsiga keenaan kaliya waxyaabaha ku haboon hagaajinta dugsiga.

C. MASUULIYADAHA WAKAALADAHA CAAWINTA BULSHADA IYO DUGSIGA

Bulshadau waxay leedahay masuuliyada ah:

1. Inay caawiyaan hadafyada la aqoonsaday.
2. Inay ka warqabaan waxyaabaha ku saabsan hadafyada dugsiga, Qorshaha Istiraatiijiyadeed ee BPS, iyo siyaasaha.
3. Caawin ku ool ah, badqabta, iyo soo dhawaynta caawinta nidaamka dugsiga.

Hay'adaha ku matalaya Dugsiyada Dadweynaha Boston si ay u siiyaan caawimaad ardayda iyo/ama qoysaskooda waa masuuliyad ay leeyihiin, oo ay ogyihiin waalidiinta/masuuliyiinta/daryeel bixiyaashu taasoo ah:

1. Inay hagaajiyaan waxbarashada iyo baahiyaha la xidhiidha ardayga(ardayda).
2. La shaqaynta Dugsiga(dugsiyada) si loogu adeego si wax ku ool ah, badqabta, iyo adeeg caawimo.
3. Si dhakhso ah u uga warbixiya dabeecad kasta taasoo la xidhiidha tabasho ku aadan xubin ka tirsan shaqaalaha BPS, kuwaasoo ay kujiri karaan macalinka ardayga, shaqaalaha fasalka, iyo/ama hogaanka dugsiga.

D. MASUULIYADAHA WAKAALADAHA CAAWINTA BULSHADA IYO DUGSIGA

Bulshadau waxay leedahay masuuliyada ah:

1. Inay caawiyaan hadafyada la aqoonsaday.
2. Inay ka warqabaan waxyaabaha ku saabsan hadafyada dugsiga, Qorshaha Istiraatiijiyadeed ee BPS, iyo siyaasaha BPS.
3. Caawin ku ool ah, badqabta, iyo soo dhawaynta caawinta nidaamka dugsiga.

Hay'adaha ku matalaya Dugsiyada Dadweynaha Boston si ay u siiyaan caawimaad ardayda iyo/ama qoysaskooda waa masuuliyad ay leeyihiin, oo ay ogyihiin waalidiinta/masuuliyiinta/daryeel bixiyaashu taasoo ah:

1. Inay hagaajiyaan waxbarashada iyo baahiyaha la xidhiidha ardayga(ardayda).
2. La shaqaynta Dugsiga(dugsiyada) si loogu adeego si wax ku ool ah, badqabta, iyo adeeg caawimo.
3. Si dhakhso ah u uga warbixiya dabeecad kasta taasoo la xidhiidha tabasho ku aaadan xubin ka tirsan shaqaalaha BPS, kuwaasoo ay kujiri karaan macalinka ardayga, shaqaalaha fasalka, iyo/ama hogaanka dugsiga.

Bulshadau waxay leedahay masuuliyada ah:

1. Inay caawiyaan hadafyada la aqoonsaday.
2. Inay ka warqabaan waxyaabaha kusaabsan hadafyada, BPSqorshaha istaatiijiyadeed, iyo Siyaasadaha BPS.
3. Caawin wax ku ool ah, badqabta, iyo soo dhawaynta caawinta nidaamka dugsiga.

Hay'adaha ku matalaya Dugsiyada Dadweynaha Boston si ay u siiyaan caawimaad ardayda iyo/ama qoysaskooda waa masuuliyad ay leeyihiin, oo ay ogyihiin waalidiinta/masuuliyiinta/daryeel bixiyaashu taasoo ah:

1. Inay hagaajiyaan baahiyaha macaamiishooda kugudajira nidaamka waxbarasho.
2. La shaqaynta Dugsiga si loogu adeego si wax ku ool ah, badqabta, iyo adeegyo caawimo.

Xeerka Anshaxa

Qaybta 1 XUQUUQAHA TURJUMAADA QORALKA AH IYO TU TOOS AH

- 1.1 Dhamaan qoraalada iyo ogaysisyada afka ah ee uu baahanyahay Xeerkan waa inay ahaadaan kuwo ku qoran Luuqada Ingiriisiga iyo luuqada asaasiga ah ee guriga loogaga hadlo, ama magacyada kale ee wada xidhiidhka (tusaale ahaan qoraalada ama iimaylada) ay isticmaalaan waalidka/masuuliyiinta/daryeel bixiyaashu. Tan micnaheedu waxa weeyi isku xidhka waxa kujiri kara tiknoolajiyada caawinta leh, Luuqada Dhagoolayaasha ee Mareykanka, ama hoyada kale.
- 1.2. Dhamaan ogaysiisyada waa in laga dhigaa kuwo fudud oo lagu qoraa erayo la fahmi karo sida ugu wanaagsan.
- 1.3. Ardaydu waa inaanay u turjumin waalidiinta/masuuliyiinta/daryeel bixiyaasha ama shaqaalaha BPS.
- 1.4 Ardayda iyo waalidiinta/mas'uuliyiinta/daryeelayaasha waxay xaq u leeyihiin turjumaan afkooda koowaad dhammaan dhegeysiga iyo shirarka lagu qabto Xeerkan.

- 1.5. Kulan waa in la qabtaa, oo dhokumantiyada turjumana waa in la siiyaa, daryeel bixiyaasha iyo ardayda kuwaasoo ku hadla luuqad aan ahayn Ingiriisi iyadoo leh wakhti loogu talagalay oo isku mid ah ama ka lasiiyo qoysaska ku hadla Ingiriisiga.

Qeybta 2: DHISME BADQABA, CAAWIMO, IYO DUGSI BULSHADU U SIMANTAHAY

Bulshada dugsiga waxaa ku jira ardayda, macallimiinta, maamulayaasha, la -taliyayaasha, shaqaalaha bulshada, shaqaalaha dugsiga, qoysaska, iyo xubnaha xaafadda la jaarka ah. Si loo abuuro jawi nabdoon, caafimaad leh, sinnaan, iyo taageero leh oo ka jira goobta dugsiga, dugsiyadu waa inay bixiyaan taageero saddex heer oo daryeel iyo waxbarid ah. Kuwani waa sadex heer oo kala ah:

Gudbitaanka Iskuuladau waxay kobcinayaan dareenka wanaagsan ee dhamaan ardayga oo dhan iyadoo loo marayo nidaamyo balaadhan oo ka caawinaya dabecado wanaagsan oo caafimaad.

Ka hortaga Dugsiyadu waxay bixiyaan kaalmo hore, bartilmaameed, iyo iskaashi, si loo yareeyo kororka calaamadaha caafimaadka dabecadda ee la aqoonsaday.

Barbaarinta Dugsiyadu waxay bixiyaan oo ay ka qayb qaataan daryeel isku xidha tiro yar oo ardayda kamid ah oo muujiya baahi gaar ah.

Sadex heer waa inaan loola dhaqmin sidii meel wax lagu rido oo kale; hawlaha lagu hagaajinayo heer kasta waa inay ka dhacaan guud ahaan iskuulka, oo ay kujiraan fasaladu, kooxo yar, shaqsiyaadka ardayda iyo qoysaskaba. Adeegyadu waxay noqon karaan qaar dugsiga ku salaysan ama bulshada ku salaysan, oo lagu siiyay fasalka ama meel ka baxsan, oo waa inay dhaqan ahaan muuqataa iyo luuqad ahaana la joogteeyaa hawlaha

Waxa jira nidaamyo kala duwan si kor loogu qaado dugsiyo Ammaan iyo Taageero leh. Caawin kasta oo uu sameeyo dugsigu waa inay tahay mid lagu dhisayo awoodda Ardayda, kor loogu qaadayo guusha dugsiga, lagu kordhinayo wakhtiga lagu qaadanayo fasalka dhexdiisa, oo lagu yaraynayo hakinta, eryitaanka, iyo eryida kale ee anshax marineed. Dugsiyadu waxay dooran karaan nidaam laga ansixiyay iskuulka guud ahaan oo wanaagsan iyo nidaamyo wax ka hortagaya kaasoo sida ugu fiican u buuxinaya baahiyaha dugsiga bulshada iyagoo isticmaalaya Taageerada Nidaamka Qaybaha Badan (MTSS).

Iyada oo diirada la saarayo Degmada si loo helo natiijo u siman dhammaan ardayda waxaan isticmaalnaa MTSS, taas oo ah qaab-dhismeed ku salaysan caddeyn oo wax ka qabta badqabka guud ee ardayda, oo ay ku jirto baahiyaha caafimaadka tacliimeed iyo bulsheed-shucuureed/dabecadeed. MTSS waxay isticmaashaa xallinta dhibaatooyinka ku salaysan xogta si ay u dhexgalaan/u gudbiyaan waxbaridda iyo waxqabadyada ardayda ee kala duwan, kuwaas oo loo kala saaray saddex heer, oo ku salaysan baahida ardayga. Heer kasta oo taageero ah, kooxaha dugsigu waxay isticmaalaan hab go'aan qaadasho ku salaysan xog si ay u gaadhaan go'aanno iskaashi ah oo ku saabsan taageerooyinka muhiimka ah ee la beegsanayo iyo kuwa balaadhan. Go'aan qaadashadu waxay ku salaysan tahay baahida loo qabo in la hubiyo in ardaydu helaan taageerada ay u baahan yihiin iyo marka ay u baahan yihiin, si dhammaan ardayda ay ugu guulaystaan dugsiga.

Jaantuska hoose waa sawir muuqaal ah oo ku saabsan sida heerarka MTSS ay wax uga qabtaan badqabka ardayda (dareen-bulsho, dabecad, iyo jidh ahaanba) iyo baahiyaha tacliimeed ee guud ahaan jawiga waxbarashada, si loo taageero ardayda si wadajir ah iyo shaqsi ahaanba.

<i>Qayb kastaaba maxay ka micno tahay?</i>	<i>Qaybta 1 (Caalami)</i>	<i>Qaybta 2 (Caawimada la abaaray)</i>	<i>Qaybta 3 (Caawimada balaadhan)</i>
<i>Yaa loo adeegay?</i>	DHAMAAN ARDAYDA	KOOX YAR oo KAMID AH ARDAYDA	SHAQSI ama KOOX YAR oo KAMID AH ARDAYDA <i>Fadlan ogow: tani micnaheedu ma aha gudbinta waxbarashada gaarka ah ayaa loo baahan yahay</i>

² Xusuusnow (La -sameeyay), **Ku saabsan Adeegyada Taageerada Ardayga: Caawimada Adeega Nidaamyada Badan (MTSS), AMERICAN ACADEMY (2017)**

<i>Maxay tani u eegtahay?</i>	<i>Caalami ah, oo ay kujiraan tilmaamo iyo caawimo dhaqan ahaan iyo luuqad ahaanba la ilaaliyay.</i> Waxaa ka mid ah manhajyada asaasiga ah ee la jaanqaadaya qaab waxyaabaha ku jira, oo ay weheliso taageerooyin dheeri ah oo loogu talagalay in lagu kala saaro waxbarashada dhammaan ardayda fasalka dhexdiisa. Dhisidda cilaqaadyo abuuraya fasallo ammaan ah iyo fasalo soo dhawayn leh halkaas oo dhamaan ardaydu ay noqon karaan kuwo guulaysta iyo hore u socda.	Intaa waxa dheer <i>caalamiga, oo ay kujiraan tilmaamo iyo caawimo dhaqan ahaan iyo luuqad ahaanba la ilaaliyay</i> iyo caawimooyinka Qayta 1 ardayda qaar waxay u baahan doonaan taageero badan si ay u qabtaan oo ay u horumariyaan xirfadaha. Barbaarinahan balaadhaan, barnaamijyada, iyo adeegyada kuwaasoo la siiyay in ka badan wakhti xadidan oo wakhtiga shaqsiyaadka ama kooxo yar oo arday ah, kuwaasoo kujira fasalka gudihiiisa ama dibadiisa.	Intaa waxa dheer kuwa caalamiga ah waxa kujira <i>tilmaamo iyo caawimo dhaqan ahaan iyo luuqad ahaanba la ilaaliyay</i> iyo taageerooyinka Qaybaha 1 iyo 2. Qaybta 3 waxay siinaysaa qayb baladhan, oo lagu beegsanayo, taageerooyinka caawimada diirada lagu saarayo shaqsiyaadka ardayda.
<i>Waa maxay hadafku?</i>	Si kor loogu qaado guusha oo loo hubiyo in dhamaan ardaydu ay gaadheen hadafkoodii aqooneed, kii bulsheed, dareen iyo kobaca jidheed, kaasoo taageeraya aqoontoda guud ahaan, dhaqan ahaan, iyo natiijooyinka caafimaad.	Si loo farageliyo oo wax looga qabto baahiyaha ardayga ee aadka u daran marka loo baahdo. Si loo bixiyo bar-tilmaameedka, tilmaamaha ku wajahan xallinta si wax looga qabto goobta (goobaha) la aqoonsaday ee baahida ka hor inta aysan saamayn horumarka ardayga. Si loo hagaajiyo horumarka ardayga ee ku aadan heerarka aqooneed.	In la geeyo waxbarasho balaadhan iyo taageerooyin waxbarasho muddo dheer si looga caawiyo ardayda baahiyahooda muhiimka ah si ayna uga hor istaagin inay gaadhaan ujeedooyinkooda waxbarasho. Si loo hagaajiyo maxsuulka kasoo baxaya ardayga iyo hawlaha dugsiga ee aqoonsanaya isla markaana horumarinaya ardayda xirfadahaoga dareen iy bulsheed.
<i>Tusaalayaal</i>	Dhisidda xirfadda bulshada iyo dareen, dhaqannada dib u soo celinta, xoogsheegashada iyo/ama tababarka la dagaallanka ka hortagga cagajuglaynta dhinaca internet-ka, waxbarashada caafimaadka, wax kaqabashada xallinta khilaafaadka, Qorshayaasha Wax ka qabashada Ka	Dib usoo celinta caafimaad iyo hawlaha dhibaatooyinka, dib u kordhinta hadalka (Daryeelka Amaan), tababarka, Qorshaha Hawlaha Joogista, Hawlaha Dhaqanka Maskaxeed ee dhibaatooyinka Dugsiyada (CBITS), dhisida xirfadaha bulsheed iyo shucuureed,	La -talinta, kaalmada dambiyada, gudbinaha bulshada, hababka war celinta iyo dhaawacyada, gudbinta mutadawacnimada ah Guusha Wanaag, qorshayaasha taageerada tacliimeed ee gaarka ah, xallinta khilaafaadka, Qiimaynta Habdhaqanka Waxqabadka, Qorshaha Wax

	qaybgalka, Xidhiidhka manhajka caafimaadka dadka tababarada la xidhiidha, waxbarashada Caafimaadka, hawlaha wax kaqabashada xallinta Khilaafaadka, Joogitaanka Qorshayaasha Wax kaqabashada, Xidhiidhka manhajka caafimaadka dadka	Siminaarada Guulaha mutadawaca ah ee Boston, kooxaha qadada Qorshaha Hawlaha Joogista, Hawlaha Dhaqanka Maskaxeed ee dhibaatooyinka Dugsiyada (CBITS), dhisida xirfadaha bulsheed iyo shucuureed, Siminaarada Guulaha mutadawaca ah ee Boston, kooxaha qadada	kaqashada Dabeecadda, Barnaamijka Dareenka Dabka

Qeybta 3: XEERKA KU HABOONAANSHAHA

- Xeerku wuxuu xukumaa anshaxa ardayda goob kasta oo la xidhiidha dugsiya. Ujeedada Xeerka, “iskuulka la xidhiidha” waxaa loola jeedaa ku xadgudubka Xeerka dhacaya:
 - Inta ardaygu joogo ee ku suganyahay dugsiya;
 - Inta lagu jiro waxbarashada onlaaynka ah/ama fog;
 - Inta lagu jiro hawlaha iyo/ama barnaamijyada uu maalgaliyay dugsiya;
 - Marka uu dugsiya uu bixiyo gaadiid geeya ama kasoo celiya dugsiya ama hawlaha uu dugsiya maalgaliyay;
 - Marka aad lug ku tagayso ama kagasoo noqonayso dugsiya, aad sugayso gaadiidka uu ku siiyo dugsiya, ama sugayso inuu ku qaado gaadiidka dadwaynaha si aad u tagto ama uga soo laabato dugsiya;
 - Markaad u safraysid dhismayaasha iskuulada leh dhismayaal badan iyo/ama xarumo furan;
 - Si waafaqsan heerarka sharciga ee hadda jira, adeegsiga internetka qaarkood iyo/ama warbaahinta bulshada ee ka baxsan dugsiya oo sababay, ama laga yaabo inay sababto, carqalad weyn ama faragelin lidi ku ah hawlaha dugsiya iyo/ama dhinacyada la xidhiidha dugsiya (tusaale, ardayda, shaqaalaha, maamulayaasha.);
 - Dambiga anshaxa ee la xidhiidha dugsiya waxaa kaloo ku jiri kara duruufo ay ka jiraan caddaymo muujinaya in anshax-xumo weyn ay ka dhacday meel ka baxsan dugsiya — tusaale ahaan, arday lagu soo oogay ama ay xukumeen guddi dembi culus ama dacwad ku oogis taas oo leh saamayn aad u xun kuna saabsan daryeelka guud ee dugsiya.
- a) Sharciyada Dugsiya ku salaysan
 - Xeerarka iyo siyaasadaha iskuulka ee shaqsiya ah waa inay ansixiyaan Golayaasha Goobta Dugsiya iyo/ama Guddiyada Maamulku.
 - Xeerarka dugsiya ku saleysan lagama yaabo inay ka hor yimaadaan Wareegtada Kormeeraha Guud ee BPS ama Xeerka Anshaxa ee BPS.

Qeybta 4: BADALKA HAWALAH A ARDAYGA

Qaybtan waxay qeexaysa badalka, ardayga hawlaha waajahaya ee Maamulaha/ama hogaamiyaasha Iskuulku uu u tixgalinayo in laga taageero baahiyaha saxda ah ee ardaygu u baahanyahay.

- *Ka saarida ku meelgaadhka ah iyo Xarumaha Qorsheynta Ardayda*
 - Ka dib marka la isku dayo habab wax ku ool ah oo mas'uuliyadi ku jirto, la diiwaangeliyo, laakiin aan lagu guulaysan fasalka gudihiisa, ardayga kaasoo dhibaataysan waxaa loo gudbin karaa Xarunta Qorshaynta Ardayga. Ardaygu wuxuu ku sii jiri doonaa xarunta qorshaynta kaliya muddo ku filan in laga caawiyo qiimeynta baahidooda degdegga ah iyo inuu u sameeyo qorshe ardayga si guul leh dib ugu soo galo oo fasalka ugu sii jiro.

- Xarunta qorshayntu waxay siisaa ardayga fursad uu ku joogteeyo shaqooyinka fasalka, wax ka qabto qorshaha dib u gelitaanka ardayga, wuxuuna siiyaa fursad Xarunta Qorshaynta inay iskaashi inay kala shaqayso macallinka fasalka si ay uga caawiso ku-guulaysiga ku-noqoshada ardayga ee fasalka.
- Ka saarista Xarunta Qorshaynta Ardayga waxay ka dhigan tahay ka-hakin dugsiga dhexdiisa ah, oo looga baahan yahay dugsiyada inay raacaan nidaamka ka-hakinta, haddii ardayga laga saaro 90 daqiiqo ama laba fasal, hadba kii gaaban.
- *Nidaamyada Maamulka Dabeecada*
 - Shaqaalaha iyo ardaydu waxay la shaqayn karaan nidaamyada maareynta habdhaqanka ee fasallada, isku duwayaasha, barnaamijyada, basaska, iyo/ama dugsiyada, iyada oo ku saleysan heerarka horumarsan ee mudnaanta iyo xaddidaadaha.
 - Tusaalooyinka hababka maareynta dabeecadda waxaa ka mid ah: heshiisyada dhaqanka ee la isku raacay, qiimeynta habdhaqanka shaqeynaya oo leh xoojin wanaagsan ama dhiirigelin, ama fadhiga loo qoondeeyay.
- *Gudbinta ka timid Shir Aqooneedka Shaqaalaha*³
 - Haddii xubin ka mid ah shaqaalaha waxbarashadu arko ama ka warhayo dhaqan kasta oo khuseeya, waxaa lagu dhiirri -gelinayaa inay si degdeg ah ula hadlaan ardayga, u wacaan/u qoraan/iimayl u diraan waalidka/masuulka/daryeelaha ardayga, iyo/ama la tashadaan hoggaamiyaha dugsigooda loo baahan yahay si habboon. Haddii ay waxtar yeelan lahayd, shaqaaluhu wuxuu soo jeedin karaan inuu la kulmo waalidka/masuulka/daryeelaha iyo ardayga si wadajir ah.
- *Shirka aan Caadi ahayn ee Dhisida Maamulka*
 - Hoggaamiyaha Dugsiga ama wakiilkiisa ayaa u yeedhi kara ardayga ama ardayda ku lugta leh si looga wada hadlo dhaqan kasta oo khuseeya loona aqoonsado caawimooyinka sida ku habboon. Hoggaamiyaha Dugsiga ama wakiilkiisa ayaa u yeedhi kara ardayga iyo/ama waalidkooda/masuulkooda/daryeel bixiyahooda si looga wada hadlo dhaqan kasta oo khuseeya loona aqoonsado caawimooyinka sida ku habboon.
 - Kulanka waa inaanu ku luglahayn wax ka badan hal arday.
- *Qandaraaska*
 - Shaqaalaha dugsigu waxay ay abuuri karaan heshiisyo ardayda qayb ka yihiin si ay uga wada hadlaan beddelka dhaqamada khuseeya, xoojiyaan filashooyinka dabeecadda, iyo sharraxaadda cawaaqibka. Qandaraasyadani waa mutadawacnimo waxayna u qoran yihiin inay taageeraan akhlaaqda ardayda markay dugsiga joogaan, tagayaan iyo ka imanayaan dugsiga, gaadiidka dugsigu bixiyo, iyo hawlaha dugsigu kafaalo qaado, iyo inta lagu jiro iyo wixii ka dambeeya maalinta dugsiga la dhiganayo. Qandaraasyadani waxay ku taxaluqi karaan shaqaale kale, waalid/masuuliyiin/daryeel bixiyaalaba, ama maamulayaasha.
- *Hagaajinta Jadwalka Fasalka*
 - Waalidka/mas'uulka/daryeelaha waa in lagu wargeliyaa dhammaadka maalinta dugsiga wixii isbeddel ah ee jadwalka ardayga ku yimaada. Wicitaan taleefan ka dib, ogeysiiska waa in lagu sameeyaa qoraal ahaan Ingiriisi, iyo sidoo kale afka guriga looga hadlo. Hawlaha waa in lagu kaydiyaa Nidaamka Macluumaadka Ardayga ee ay ansixisay BPS
 - Wax ka beddelka jadwalka muddada-gaaban ayaa dhici kara haddii ay jirto caddayn khilaaf joogto ah oo u dhexeeya ardayda iyo/ama arday iyo macallin. Isku hagaajinta jadwalka muddada gaaban ayaa la samayn karaa illaa saddex (3) maalmood oo dugsiga la dhiganayo, *ka dib* marka ogeysiis la siiyo ardayga iyo waalidkood/mas'uulka/daryeel bixiye, taas oo ay ku jiri doonto sababta sixitaanada la soo jeediyay.
 - Hagaajinta jadwalka muddada-dheer waxay noqon doontaa muddo ka badan 3 maalmood oo kaliya ka dib marka dugsiga iyo waalidka/wakiilka/daryeelaha ay isku dayaan kalfadhi dhexdhexaadin ah.

³ Gudbinta Shaqaalaha Aan Aqoona lahayn iyo Shaqaalaha Aan BPS ahayn-Haddii qof ka shaqeeya dugsi BPS ah, oo aan ahayn shaqaale BPS, (sida, shuraako BPS, qandaraasle, mutadawiciin, iwm.) Uu arko dhaqan kasta oo khuseeya, waxa lagu dhiirri -galinayaa inay si degdeg ah ugu wargeliyaan kormeerkooda xubnaha shaqaalaha BPS ee ay khuseyso, oo ay ku jiri karaan macallinka ardayga, shaqaalaha fasalka, iyo/ama hoggaamiyaha dugsiga.

- Succeed Boston *Siminaarada Caawinta Shaqsiyaadka iyo Kooxaha* - nidaam kale oo ka hortagaya ka-hakinta iyadoo wax laga qabanayo sababaha asaasiga ah ee kala-duwanaanshaha anshaxa iyada oo la adeegsanayo hab-dhaqanno dhammaystiran, dhaqan ahaan, iyo luqad ahaan joogtaynaya hawlaha fasallada 1-5 iyo 6-12.
 - Dhammaan ardayda timaada siminaarada mutadawaca ah ee Succeed Boston @ Xarunta La talinta iyo Wax kaqabadka waxay fursad u heli doonaan inay horumar waxbarasho ka sameeyaan goobtooda dugsiga. Inta ay ka qaybgalayaan siminaarada, ardayda waa in la siiyaa fursad ay ku qabsadaan shaqooyin ayna ku kasbadaan dhibco seegay oo ay ku jiraan, laakiin aan ku xaddidnayn, laylisyada guriga, su'aalaha, imtixaannada, waraaqaha, iyo mashaariicda la seegay.
 - The Substance Use Program (SUP) waa barnaamij mutadawac ah oo loogu talagalay ardayda isticmaasha daroogada ama alkaahoolada tabashooyinkooda. Barnaamijku wuxuu bixiyaa waxbarasho iyo latalin ku saabsan saamaynta maandooriyaha, khamriga, iyo qiika nikatiinta wuxuuna ardayda siiyaa habab kale oo ay ula tacaalaan isku buuqa. Gudbinta adeegyada dibada ka ah waxa la siin doonaa sida loogu baahdo.
 - Fadlan lasoo xidhiidh [Succeed Boston](#) si aad u hesho faah-faahin la xidhiidha hawalaha mutadawacnimo iyo doorshooyinka taageerada.

a) TALAABOYINKA ANSHAXA - BADALKA HAKINTA

Iyadoo la waafajinayo tallaabooyinka anshaxa ee horumarsan, qaybtani waxay sharraxaysaa beddelka suurtagalka ah ee ka hakinta oo Hoggaamiyaha Dugsigu tixgelin karo halkii uu raaci lahaa hakin sida waafaqsan Qaybta 7 ee Xeerka. Beddelladan waxaa loogu talagalay inay noqdaan liis aan dhammaystirnayn oo ikhtiyaarro ah si loo kordhiyo waqtiga lagu qaato fasalka loona yareeyo bixitaanka ardayda.

- *Ku haynta dugsiga (kahor iyo kadib dugsiga)*
 - Dugsiyadu waa inay u isticmaalaan ku haynta ardayga iskuulka dhexdiisa si ay fursad ahaan u siiyaan caawimaad waxbarasho ardayda.
 - Wicitaan taleefan, emayl, iyo/ama ogeysiis qoraal ah oo la siinayo ardayga iyo waalidkood/mas'uul/daryeel bixiye, oo ku qoran luqadda la doorbiday ee guriga looga hadlo, waa in la siiyaa si loogu wargeliyo go'aankan waqti macquul ah gudahood.
 - *Mudaynta inta lagu haynayo dugsiga*
 - Dugsiga Kadib - Ardayga waxaa laga yaabaa inuu dugsiga ku jiro wax aan ka badnayn hal saac dugsiga kadib maalin kasta oo la hayo, taasoo socon karta ilaa saddex (3) maalmood oo dugsiga.
 - Dugsiga Kahor - Ardayga waxaa laga yaabaa in looga baahdo inuu hore u yimaaddo tiro cayiman oo maalmo ah, haddii wadarta waqtiga haynta aysan ka badnayn saddex (3) saacadood dembi kasta.
 - Haddii waalidka/mas'uulka/daryeelaha aan laga wici karin taleefanka, ardayga waxaa laga yaabaa in dugsiga lagu hayo maalinta dugsiga ee xigta haddii Maamulaha/Hoggaamiyaha Dugsiga uu guriga ogeysiis qoraal ah ugu soo diray ardayga.
 - Waa in loo diyaariyaa ardayda hesho gaadiidka “baska huruudda ah”. Ogeysiiska waa in lagu bixiyaa waqti macquul ah gudahood ka hor intaan lagu hayn dugsiga.
 - Ku haynta dugsiga ka hor/ka dib mar walba ma habboona, (tusaale ahaan, haddii ardaygu u shaqeeyo ama xannaaneeyo qoyska dugsiga ka dib). Maamulayaasha/Hoggaamiyayaasha Dugsiyada waxaa lagu dhiirri - gelinayaa inay tixgeliyaan beddellada kale ee doorashoyinka anshax marinta. Ardayda waxa loo ogolaan doonaa inay dhamaystiraan shaqada fasalka iyo/ama shaqada guriga inta lagu gudo jiro haynta.
- *Luminta Mudnaanta dheeraadka ah sida Waxqabadyada Dugsiga Kadib, Safarada Dibada, Qadada Xarunta Dhexdeeda, Golayaasha, Balanqaadka, Qalinjabinta, iyo Xafladaha*
 - Bilowga sannad dugsiiyeed kasta, Maamulaha/Hoggaamiyaha Dugsiga ayaa ku wargelin doona dhammaan waalidiinta/mas'uuliyiinta/daryeelayaasha mudnaanta dugsiga gaarka ah, tusaale ahaan, shirarka, isticmaalka dukaanka dugsiga, qadada ka baxsan xerada, kaadhahka daahitaanka ee la oggolaaday, xeerka labiska ardayga, iwm, iyo sida ay ula xidhiidhaan filashooyinka guud ee ardayda.

- Beddelka ka-hakinta, ardayga ku guul-darreysta inuu ka soo baxo filashooyinka ardayga ee la aqoonsaday iyo/ama ka taga dhismaha dugsiga, waxqabadyada uu dugsigu kafaalo qaaday, oo ay ka mid yihiin safarada dibadda ama xerada dugsiga fasax la'aan, waxaa laga yaabaa inay lumiso mudnaanta.
 - Si loo diido mudnaanta dugsiga ardayga, dugsigu waa inuu u diraa ogeysiis qoraal ah oo ku saabsan lumitaanka mudnaanta ardayga iyo waalidka/wakiilka/daryeelayaasha, loogu qoray luqadda guriga lagaga hadlo.
 - Ka -qeybgalka ardayga ee safar dibadda ah lagama yaabo inay ku xidhnaato waalidka/mas'uulka/daryeel - bixiyaha oo u hoggaansama safarka dibada.
 - Dugsigu waa inuusan si joogto ah u diidin ardayga xaqa uu u leeyahay inuu ka qaybqaato waxqabad dugsi oo sii socda. *Ardayga waxaa loo diidi karaa mudnaanta dugsiga in aan ka badnayn hal toddobaad markiiba, ama wadar ahaan saddex (3) toddobaad muddada sixitaanka, haddii aan dhegaysiga la qaban sida lagu qeexay Qaybta 9.5.*
 - Waalidku wuxuu codsan karaa shir uu la yeesho hogaamiyaha dugsiga si uu dib ugu fiirsado diidmada mudnaanta.
- *Diidmada Gaadiidka uu Dugsigu Bixiyay* (Eeg Wareegtada Kormeeraha guud [#TRN 2](#))
 - Ardayda falalkoodu halis geliyaan ama sii wadi doona inay halis geliyaan dadka kale ama naftooda iyo gaadiidka iskuulka la siiyo, oo ay ku jiraan MBTA ama basaska dugsiga, waxaa laga yaabaa in loo diido gaadiidkii ay ku tegi lahaayeen iyo/ama kaga iman lahaayeen dugsiga si ku meel gaadh ah. Ka saarida ardayga baska waxaa loo adeegsan doonaa xalka ugu dambeeya si ardayda loo badbaadiyo. Ardayda waxaa laga yaabaa in loo diido gaadiidka kaliya si loogu oggolaado BPS, ardayga, iyo waalidka ardayga, mas'uulka, ama daryeelaha ardayga inay soo saaraan Qorshaha Badbaadada Baska oo ay ku jiri karto, laakiin aan ku xaddidnayn, qorshaha fadhiga.
 - Haddii waalidka, mas'uulka, ama daryeelaha uusan awoodin inuu bixiyo gaadiid, markaa ka saaritaankan waxaa loo tirin doonaa ka-hakin dugsi oo waana in la raaco hababka ka-hakinta.
 - Ardayda naafada ah waxay yeelan karaan ilaalin dheeraad ah oo la xidhiidha gaadiidka. (Eeg Wareegtada Kormeeraha guud [#SPE-15](#))
- *Magdhow*
 - Iyada oo qayb ka ah dhaqamadeena dib u soo celinta, ka dib shir lala yeesho ardayga iyo waalidka/mas'uulka/daryeelaha, dugsigu wuxuu bixin doonaa ogeysiis qoran haddii ardaygu mas'uul ka yahay dayactirka, dib u soo celinta, ama beddelidda hantida waxyeellada ee xubin shaqaale, arday kale, ama Hantida BPS (sida ay ansixisay Waaxda BPS ee kuhabboon, tusaale, Xarumaha ama OIIT).
 - BPS lagama yaabo inay ku qasbaan arday ama qoys inay lacag bixiyaan si loo hagaajiyo, loo soo celiyo, ama loo bedelo hantida.
- *Barnaamijka Iskaashiga Dareenka Dabka ee mutadawaca* loogu talagalay ardayda fasalada 2-5. Waxay bixisaa waxbarasho iyo la talin si ardayda looga caawiyo inay fahmaan saamaynta iyo cawaaqibka ka dhasha dabka iyo ka hortagga arrimaha mustaqbalka ee la xidhiidha dabka. Eeg FSE#2 wixii macluumaad dheeraad ah. Aqoon isweydaarsiga oo socon doona laba saacadood ayaa lagu qaban doonaa onlaynka iyadoo lala kaashanayo Succeed Boston clinicians, iyo Boston Fire Marshall. Gudbinaha waxa lagu samayn kara [halkan](#).

Qaybta 5 FASALKA LAGA BILAABO KASAARISTA KUMEELGAADHKA AH

Mar kasta oo ay suurtoagal tahay, xeelado badbaado leh, taageero, iyo ka-reebitaan waa in la isku dayo kahor ka-saaridda fasalka.

- 5.2 Ma jiro arday laga reebi karo fasalka in ka badan sagaashan daqiiqo ama laba fasal, mid kasta oo ka gaaban, iyada oo aan ka maqnayn fasalka oo lagu tilmaamo ka-hakin dugsiga dhexdiisa ah isla markaana kicinaya ilaalinta nidaamka dhawrsan (fadlan tixraac Wareegga Kormeeraha Guud). [# SUP-5](#) si loogu hago hab-dhaqanka ugu wanaagsan ee lagu taageerayo ardayda inta si ku-meelgaadh ah looga saarayo fasalka). Tani waxay khuseysaa

fasalada Waxbarashada Xirfadda iyo Farsamada Gacanta (CTE). Ardaygu waa inuu ku noqdaa fasalka isla marka ay awoodaan inay sidaas sameeyaan.

5.3 Mar kasta oo arday laga saaro fasal, Maamulaha Dugsiga ama Wakiilku waa inuu ogeysiiyaa waalidka (iinta)/mas'uulka/daryeelayaasha (iinta) si loo sharaxo sababta ardayga looga saaray fasalkaas.

- Waalidka/mas'uulka (waalidiinta)/daryeelaha (daryeelayaasha), shaqaalaha dugsiga, iyo ardaygu waa inay la kulmaan waalidka (waalidiinta)/mas'uulka (masuuliyiinta)/daryeelaha (daryeelayaasha) haddii ardayga laga saaray isla fasalka in ka badan laba (2) jeer asbuucii ama afar (4) jeer halkii calaamad si loo sameeyo qorshe sida ugu wanaagsan loo kaalmeyn karo ardayga fasalkooda hadda ama loo tixgeliyo, oo ay la socdaan waalidka (waalidiinta)/mas'uulka (masuuliyiinta)/daryeelaha (daryeelayaasha), jadwalka muddada-dheer ee ardayga.
- Ma jiro arday laga saari karo isla fasalka in ka badan laba (2) jeer toddobaadkii ama afar (4) jeer muddada sixitaanka haddii aan la raacin habraacyada nidaamka suuban.

Qaybta 6 WAXYAABAH LAGA FILAYO HAKINTA

6.1 Rajooyinka la xidhiidha ka hakinta ardayda fasallada K0 illaa fasalka 5 aad

6.1.1 Ka hakinta ardayda fasallada K0 - 2 waa mamnuuc

6.1.2 Ardayda fasalada 3-5 waxaa laga yaabaa in laga hakiyo kaliya marka:

- Degmadu waxay raacday dhamaan nidaamyada sharciga ah ee loo baahan yahay, IYO
- *Ogeysiiska haboon iyo/ama la ansixiyey⁴ ayaa la siiyey:*
 - *Fasalada 3-5 Hogaamiyaha Hawgalku wuxuu ansixinayaa Maamulaha/Hogaanka Dugsiga ee sii wadaya ka eryista dugsiga IYO,*
 - *Fasalada 3 kaliya: Kormeeraha guud waxa qoraal lagusoo ogeysiiyey kasaarista dugsiga, oo ay ku jirto sharaxaada anshax darada iyo sababta joojinta ka maqnaanshaha dugsiga.*
 - Joojinta waxa kaliya lagusoo rogi karaa fasalada 3aad-5aad sababahan soo socda awgood:
 - Ardeygu wuxuu weeraray ardeya la fasala ama xubin ka tirsan shaqaalaha waxbarashada, iyo maamulaha/hogaamiyaha dugsiga oo haysta xaqiiqo cayiman, oo cad halkaasoo maamuluhu/hogaamiyaha dugsigu sheego in ardeygu ku sababi karo khatar muuqata oo dran fasalkiisa ardey ah ama xubin shaqaalaha waxbarashada ah haddii ardeygu sii joogo dugsiga.
 - Ardeygu wuxuu haystaa hub khatara ama walax la xakameeyo;
 - Anshaxdaro galmo;
 - Anshax ama hadal xadgudub ah; ama
 - Cawaandiyad soonoqnoqota.

6.2 Rajooyinka khuseeya joojinta DHAMAAN ardeyda fasalada 3 ilaa fasalka 12

6.2.1. Ka hor intaan laga qaadin talaabo anshax ficilada xun ee lagu sharxay Qeybta 7, Dugsigu wuxuu dibu eegi doonaa oo raaci Doonaa 3 ee Xeerka Anshaxa iyo farogalinta dukumentiyada iyo siyaasadaha ka hortaga ee loo isticmaalay ardeyda ee Nidaamka Macluumaadka Ardeyga BPS ee la ansixiyey isticmaalka wakhtigaasi.

⁴ Ogeysiiska waa inuu ku jiraa sharaxaada xeerka lagu eedeeyey iyo sababta hakinta. Hogaamiyaha Hawlagalku wuxuu dibu eegi doonaa xaaladaha keenaya codsiga dhageysiga anshaxa iyo, haddii ay haboon tahay, damaanad qaadka ansixinta Hogaamiyaha Dugsiga ama ciday u igamadee) inay sii wado dhageysiga anshaxa.

Dhaqankani waa khasab ka hor sharciyeynta dhamaan erisyada.

Ka reeban: Shuruudahani ma qaban karaan xaaladaha la xiriira xadgudubyada daran iyo iyado lasocoto ansixinta Hogaamiyaha Hawlgalka loo igmaday. Shuruudahani ma qaban karaan marka ardeygu waajahayo joojinta la xiriirta MGL c. 71 § 37H iyo § 37H ½. Ardey waajahaya joojinta shuruucdaasi haddii ardeyga lagu eedeeyo inuu haysto hub halisa (fiiri 7.1.1), haysto walax la xakameeyo (fiiri 7.1.2), la dagaalamay shaqaale waxbarasho (fiiri 7.1.3), ama ka cowday galid danbi (7.1.4).

6.2.2 Marka ardeyga laga saaro fasal waxka badan sagaashan daqiiqo ama labo xiiisadood, labada kii yarba, ka saaristu waxay keenaysaa ka joojinta dugsiga waxayna u baahanaysaa nidaamka eriska in la bilaabo natiijo ka dhalatay anshax daradaasi awgeed ciqaab ahaan Qeybta 7 Jabinta Xeerka. Tani waxay qabanaysaa eriska ka dhici kara Waxbarashada Farsamada iyo Xirfada ay bixiso BPS (barnaamijyada CTE).

6.2.3 Eriska kaliya ku saleysan ka qeybgalka shaqooyinka jimicsiga ama xafalada dugsiga bixiyo, ama labadaba, laguma xisaabinaayo maalmaha eriska.

- Ka reeban: Tani waxaan ku jirin safarada ama hawlaha dugsiga ee loogu baahan yahay waxbarista iyo waxbarashada waxaana ka dhalan doonta hawl la qiimeeyey.

6.2.4 Dugsina loogama baahna inuu ardey.

6.2.5 Ardeyna loogama saari doono labo jeer dugsiga dhacdo isku mida (tusaale, 2 cishoo eris guriga ah iyo 1 ka maqnaansho dugsiga ah dhacdo isku mida).

6.2.6 Ardeyna lagu xiri doono dhageysiga hal anshax oo dhacdo iskumida.

6.2.7 Dhamaan ardeyda laga eryey dugsiga (joojiyey) ama laga saaray dugsiga (eryis), Maamulaha dhismaha ama Cida loo Igmaday ayaa hubin doona in ardeygu fursad u helay inuu sameeyo horumar waxbarasho intii lagu jiray mudada eriska ama ka saarida, soo buuxiye shaqooyinka, oo helay dhicibihii uu seegay oo ay ku jiraan, aanse lagu koobin, laylisyada, imtaxaanada, imtaxaanka, iyo mashaariicda.

6.2.8 Students Ardeyda laga eryey dugsiga kama qayb gali karaan dugsiga ama hawlaha dugsiga bixiyo, oo ay ku jiraan aanse lagu koobin ciyaaraha dugsiga, xaflahada, giimamka, ama hawl kaloo jimicsi inta lagu jiro mudada eriska. Isku day kasta oo kusoo noqosho dugsiga ama xafladaha/hawlaha dugsiga ka hor dhamaadka mudada eriska lasoo rogay waxa loo tixgalin karaa gudasho danbi hantida gudiga ah.

- Ka reeban: Mabnuucidan ka qeybgalka dhamaan hawlaha dugsiga ma qabanayso ardeyda si mutadawacnimo uga raadiey adeegyo Succeed Boston.

Qeybta 7 SABABAHA ERISKA MUDADA GAABAN, MUDADA DHEER, ERISKA AAN CADEYN, AMA ERISKA

Qeybtani waxay sharxaysaa jabinta sharciyada la xiriira dugsiga kuwaasoo ardeyga lagu qaadi karo anshaxa la xiriira qeybaha Xeerka. Eriskasta oo mudo gaaban ah, eris mudo dheera, eriska aan cadeyn, ama erista lagu sheegay qeybtan, ardeygu wuxuu xaq u leeyahay dhageysi anshax, kasoo ay waajib tahay in lagu qabto 10 cisho oo maalamaha dugsiga ah gudohood laga bilaabo maalinta dhacdada lasoo sheegay.

- Ka dib dhageysiga nashaxa, iyadoo la raacayo Supt. #5, eriska mudada dheer, eriska aan cadeyn, ama erista, ardeyga dugsigu waa inuu u gudbiyo eriskooda logu taliyey Hogaamiyaha Hawlgalka. Ardeyga waxa kaliya laga eryi karaa haddii Hogaamiyaha Hawlgalku dibu eego habka lagu taliyey, ansixiyo oo saxeexo ogeysiiska loo baahan yahay, oo nuqulka ogeysiiskaasi saxeexan lasiiyey waalidka(iinta) /masuulka/daryeel bixiyaha oo Ingigiiris ku qoran iyo luuqada koobaad ee gurigaga laga hadlo.

Xadgudubyada khatarta ah ee ay ka DHALAN karaan eriska dugsiga ilaa hal sano (Qeybta 7.1 KALIYA)

7.1 Shuruucda Guud ee Anshaxa la Xiriira Dugsiga

- 7.1.1 Lahaansha hub halisa, oo ay ku jiraan, aanse lagu koobin, qori, mindi, ama hubka korontada (*tusaale.*, Qori). Fadlan u tixgali Qeybta 14.13 qayaxitaanka “hubka halista ah”.
- 7.1.2 Lahaanshaha walax la xakameeyey oo ay ku jirto, aanse lagu koobin, daroogada marjuwaana (oo ay ka mid tahay saliidaha la cuno iyo THC), kookayn, iyo harowiin. Fadlan fiiri Qeybta 14.11 qayaxitaanka “walax la xakameeyey”.
- 7.1.3 Ladagaalanka shaqaalaha waxbarashada.
- 7.1.4 Danbi Galista – haddii Maamule Dhisme go'aamiyo xaadiriska joogtada ah ee ardeyga ee dugsigu inuu saameyn weyn ku yeeshay caafimaad qabka guud ee dugsiga.

Ardeyga WAXA lagu qaadi karaa eriska xadugudbyadan soo socda:

7.2 Eedaymo ama Cabasho Danbi Caruurteed

- 7.2.1 Cabashada Danbiga (ama danbiga caruurta ee ardeyga ka yar 18) waxa lagu qaadaa ardey marka Hogaamiyaha Dugsigu ogaado in xaadiriska joogtada ah ee ardeygu saameyn weyn ku yeelanayo caafimaad qabka guud ee dugisiga (fiiri Qeybta 14.22 ee qayaxitaanka "cabasho danbi").

Xadugudbyadan soo socda WAXA ka dhalan kara eris mudo gaaban ama dheera oo waafaqsan talaabooyinka horumarka (Qeybta 7.3 - 7.11):

7.3 Dagaalka & Xurguf / Waxyeelo Jidh / Hanjabaad

- 7.3.1 Ladaaglka shaqaalaha dugsiga (fiiri Qeybta 14.3).
- 7.3.2 Anshaxdaro Galmo (fiiri Qeybta 14.38).
- 7.3.3 Ladaaglka qofkastoo dugsiga (fiiri Qeybta 14.3).
- 7.3.4 Dagaalka iyo xurgufta qofkastoo sababaya dhaawac jidheed, marka laga reebo marka ficilada ardeyga la aamisan yahay inay daruuru u yihiin badbaadinta naftiisa ama nafteeda sida uu go'aamiyey Hogaamiyaha Dugsiga (ama cida loo igmaday) cadeynta la keenay.

7.3.5 Khatar galinta badqabka jidhka ama caafimaadka maskaxda/dareenka ee cidkale iyadoo la isticmaalayo awood ama hanjabaada awood ay kentay macno ay ku jiraan qoraal, hadal, xarako jidh, ama isticmaalka tiknoolajiyad ama qaab kale oo koronto. Danbigani waxa ku jira hanjabaadaha awooda ee ficilka muuqda ee si kastaba, taas caadiyan keenaysa inuu dhibanuhu dareemo cabsi dhaawac jidheed oo kusoo foodle, cabsi (fiiri Qeybta 14.28), qoraalada gidaarada, iyo hanjaabadaha si kastaba: qoraal, hadal, ama fikir isticmaalka tiknoolajiyad ama qaab kale oo koronto.

7.3.6 Khatargalinta badqabka dadka kale iyadoo la buuxinayo ama la isku dayaayo shidida dab.

7.3.7 Dhiirigalinta dagaalka muuqda iyadoo la agaasimayo iyo/ama kicinaayo dagaal, ama la keenayo iyo/ama faafinaayo muuqaal ama sawir dagaal jidheed, haddii dhiirigalinta la sheegay ku leedahay saameyn weyn jiritaanka dugsiga.

Ka reeban: La wadaagida muuqaal ama sawir dagaal muuqda masuuliyiinta dugsiga ma keenayso sharci jabinta qeybtan Xeerka.

7.4 Lahaanshaha Qori, Hubka Halista ah iyo Walxaha aan La Istimaalin

Xadugudbyadan soo socda waxa ka dhalan kara eris mudo gaaban ama dheera oo waafaqsan talaabooyinka horumarka:

- 7.4.1 Lahaanshaha wax hub ah (fiiri Qeybta 14.23) waxa ka dhalan kara eriska in aan ka badneyn 90 maalmood oo dugsiga ah inta lagu jiro sanad dugsiyeedka, si uu u go'aamiyo Maamulaha Dhismuhu.
- 7.4.2 Lahaanshaha hubka halista ah (fiiri Qeybta 14.13), ama shay aan la isticmaalayn (fiiri Qeybta 16.32), taasoo loo isticmaalo khatar galinta xaalada dugsiga iyo/ama hawlaha dugisu bixiyo.
- 7.4.3 Lahaanshaha wax mindi ah ama hubka halista ah waxa mabnuucay sharciga, aan ka ahayn hubka fudud (fiiri Qeybta 14.13), ama la isticmaali karo (fiiri Qeybta 14.34).
- 7.4.4 Istimaaalka shay khatara ah ama halis ah (fiiri Qeybta 14.34)].
- 7.4.5 Lahaanshaha shay aan la isticmaalin (fiiri Qeybta 14.34).

7.5 Cawaandiyada iyo Cawaandiyada Khadka

7.5.1 Cawaandiyada/Cawaandiyada Khadka (fiiri qeybta 14.8, Kormeeraha Guud [SSS-18](#))

7.6 Anshax Xumada iyo Anshadarada Galmada

Xadgudubiyada soo socda waa in loo wariyaa Xafiiska Sinaanta (Fadlan u tixgali Kormeeraha Guud [EQT-1 halkan EQT-6](#)):

7.6.1 Anshadarada (fiiri Kormeeraha Guud [EQT-2](#)).

7.6.2 Sameynta ficilada anshaxdaro galmo (fiiri Qeybta 14.38).

7.6.3 Sameynta ficilada dhibaataaynta ee la xiriira xubinimada dhabta ama la qiyaasay ee cid la dhowray (isirka, midab, da'da, naafada, qeybta/jinsiga, aqoonsiga jinsiga, diinta, dhalashada, nasabka, aargoosi, rabitaan galmo, hido, xaalad ciidan, ama darbi jiif).

7.6.4 Istimaaalka cay isir, jinsi/ iyo/ama baqdin joogto ah iyo/ama xaalad xadgudub ah.

7.7 Lahaanshaha iyo Istimaaalka Alkahool, Tubaako iyo Walxaha kale ee la Mabnuucay.

- 7.7.1 Qeybinta ama lahaanshaha walaxkastoo la qoray ama aan la qorin oo la xakameeyo, oo ay ku jiraan, aanse lagu koobin opioids, daroogooyinka maskaxda, dooroogoyinka xanuunka, baarbituraytis, cibitaanada marujuwaana, ama waxkastoo sun leh. Jabinta waxa loo tixgalinayaa inay carqaladaynayso caafimaadka iyo badqabka guud ee ardeyda kale iyo shaqaalaha dugsiga.
- 7.7.2 Isticmaalka waxyaabaha tubaakada, oo ay ku jiraan aanse lagu koobin sigaarka, daroogada badan, waxyaabaha daroogada ka kooban ee alaabta dugsiga, hawlaha dugsiga, ama gadiidka dugsigu bixiyo waa la mabnuucay. MGL C. 270, § 29(a) (fiiri Kormeeraha Guud HWD-06).
- 7.7.3 Qeybinta ama isticmaalka alaabaha leh daroodada waa la mabnuucay MGL C. 270 § 29(b); MGL C. 270, § 6.

7.8 *Xatooyada iyo Wax-burburinta*

- 7.8.1 Iskudayga awoodeed ama hanjabaada awooda in lagu xado alaab gaara.
- 7.8.2 Waxyeelaynta ama xatooyada hantida dugsiga ama gaarka, oo ay ku jiraan farogalinta diwaanada dugsiga.

7.9 *Isticmaalka aan la Ogoleyn ee Shabakadaha, oo ay ku Jiraan Madalaha Intarnadka iyo Maylka Korontada ah (Iimaylka)*

Ka reeban: Sharci-jabinahan soo socda ee Dugsiyada Dadweynaha Boston Isticmaalka Siyaasada la Aqbali karo waxa ka dhalan kara waayitaanka xuquuqaha intarnadka, xuquuqaha intarnadka, iyo/ama anshax.

- 7.9.1 Isticmaalka shabakada ee hawl aan sharci ahayn ama ganacsi.
- 7.9.2 Ku dirista macluumaadka iyo/ama isticmaalka luuqad aflagaado ah dugsiga dhexdiisa, haddii dirista macluumaadkan/isticmaalka luuqadan sababay ama ay macquul tahay inuu sababo carqaladayn weyn ama agab ahaan farogalinayo hawlgalka dugsiga.
- 7.9.3 Anshaxadarada Waxbarashada
- 7.9.4 Faafinta macluumaadka gaarka ah ee khuseeya qofkale, sida ciwaanka, lambarka tilifoonka, lambarada kaadhka credit cardka, lambarka shohiyal sakuyuuratiga, iwm.
- 7.9.5 Farogalinta nidaamkastoo koronto ah oo BPS ah.
- 7.9.6 Waxkabadelka, masixida, ama burburinta faylasha ama xogta uu leeyahay isticmaale kale.
- 7.9.7 La wadaagida ama dirista fariimaha galmo keenaya ama sawirada isticmaalaya qalabka BPS ama inta lagu jiro seerfarka BPS. Tani waxa loo tixgalin karaa faafinta sawiro qaawan iyadoo la yaryahay ama ciyaalnimo lana jabinayo sharciga M.G.L. C. 272, § 28.

7.10 *Carqaladaynta kale*

- 7.10.1 Joogitaanka qeyba dhismaha dugsiga ama dhulka loo tixgaliyo inuu ka baxsan yahay xadka ardeyda.
- 7.10.2 Ka tagista dhismaha dugsiga, hawlaha dugsigu maalgaliyo, oo ay ku jiraan safarada ama kambaska dugsiga bilaa fasax.
Ka reeban: Sharci jabintani waxa ka dhalan kara waayitaanka xuquuqaha (sida xaadiriska jimicsiga, iwm.)

(Fiiri Qeybta 3(a)) iyo/ama anshaxa.

- 7.10.3 U ogolaanshaha qofkasta galitaanka aan la ogolayn ama dibu galista dhismaha dugsiga, oo ay ku jiraan diirinta albaabada, iyadoo looga jeedo iska ilaalinta nidaam baratokoolka badqabka dugsiga,
- 7.10.4 Ka hortaga ama iskudayga ka hortaga, ficil ahaan, badqabka shaqo ee qeyb dugsiga ah, tusaale, xidhista albaabka ama ka bixista dhismaha dugsiga, albaabka, ama xanibida galista qolka dadka kale.
- 7.10.5 Si kutalagal ah u sababida carqalad weyn ama agab ahaan farogalinta hawlgalka dugsiga ama waxbarista ardeyda kale. Tani waxa ku jira isticmaalka soo noqnoqda, ee aan la ogolayn ee tilfoonada gacanta oo waafaqsan bayaanka Kormeeraha Guud SUP- 9.
- 7.10.6 Ku hanjabida bombo.
- 7.10.7 Furida/Sheegida qori been ah.

Qeybta 8 KASAARIDA XAALADA DEGDEGA (Xadgudubyada MGL c. 71 § 37H iyo § 37H ¾ .)

Xaalado kooban, Maamulaha/Madaxa Dugsigu wuxuu si degdega uga saari karaa ardey **kaliya haddii afartan shuruudood ee soo socda la buuxiyo:**

1. Ardeyga waxa lagu eedeeyey xadgudubyo anshax daro; **IYO**
2. Joogitaanka ardeyga ee dugsigu waxay khatar weyn galinaysaa dadka ama hantida, ama agab ahaan ama iyo si weyn u carqaladaynaysaa nidaamka dugsiga **IYO**
3. Go'aanka Maamulaha/Madaxa Dugsiga, ma jiro waxkale oo la sameeyo si loo fududeeyo khatarta ama carqaladaynta; **IYO**
4. Dugsigu wuxuu sameeyey shuruuc ku filan badqabka iyo gadiidka ardeyga.

Kasaarida degdega ah kama badnaan karto hal (1) maalin dugsi ka dib maalinta kasaarida degdega.

Waalidka/masuulka/daryeel bixiyaha waa in la siiyo fursado dhageysi inta lagu jiro wakhtigan. Dhageysiga Anshaxu waa inuu dhaco maalinta ku xigta ka dib saarista, ilaa waalidka/masuulka/daryeel bixiyahaashu codsadaan dibu dhigista hal maalin ah. Xaalada keentay ka saarista degdega ah waa inay diyaar ahaataa si loo sii wado ka saarista degdega ah ee maalinta 2aad. (Fiiri Kormeeraha Guud SUP-5) nidaamyada iyo ogeysiisyada loo baahan yahay ee ka saarista degdega ah.

Ee nidaamka Kasaarista Degdega ee BPS ee Nidaamka Macluumaadka Ardeyga BPS waa in la isticmaalo.

Qeybta 9 RAFCAANADA JOOJINTA MUDADA GAABAN IYO MUDADA DHEER

- Ardey kasta oo mudo gaaban ama mudo dheer laga joojiyey dugsiga iyadoo la raaco qeybaha 7.3 - 7.10.7 ee Xeerkan wuxuu xaq u yeelan doonaa inuu rafcaan ka qaato Kormeeraha Guud ama cida uu igmaday/ay u igmatay toban (10) maalmood gudohood laga bilaabo taariikhda joojinta. Waalidka/masuuliyiinta/daryeel bixiyahaashu waxay codsan karaan kordhinta hal mar oo rafcaanka dhageysiga ah ilaa todobo (7) maalmood.
 - Gudohood toban (10) maalmood soosaarida joojinta, ardeyga ama waalidkiisa/masuulka/daryeel bixiyihiisu wuxuu u gudbin karaa codsiga rafcaanka Sargaalka Dhageysiga ee Kormeeraha Guud.
 - Waalidka/Masuuliyiinta/Daryeel bixiyahaashu waxay codsan karaan kordhinta hal mar oo rafcaanka dhageysiga ah ilaa todobo (7) maalmood.

Qeybta 10 RAFCAANADA JOOJINTA AAN CAMNEYN IYO ERYISTA

- Ardey kastoo si aan cayimnayn looga joojiyey ama looga eryey dugsiga iyadoo la raacayo qeybaha 7.1 - 7.2 Xeerkan wuxuu xaq u yeelan doonaa inuu rafcaan u gudbiyo Kormeeraha Guud (fiiri MGL c. 71 §37H ama §37H½).
- Gudohood toban (10) maalmood soosaarida joojinta, ardeyga ama waalidkiisa/masuulka/daryeel bixiyihiisu wuxuu u gudbin karaa codsiga rafcaanka ee Kormeeraha Guud.

- Waalidka/Masuuliyiinta/Daryeel bixiyahaashu waxay codsan karaan kordhinta hal mar oo rafcaanka dhageysiga ah ilaa todobo (7) maalmood.

Qeybta 11 MASIXIDA IYO FAAFINTA DIWAANADA

- Haddii marka dib loo eego, Maamulaha/Madaxa Dugsiga, oo la tashanaya Hogaamiyaha Hawlgalka iyo/ama Sargaalka Rafcaanku uu go'aamiyo in ardeygu aanu sameyn sharci jabin lagu eedeeyey, ka dib dhamaan tixraacyada dhacdada iyo nidaamka anshax marinta si degdega ayaa looga masixi doonaa diwaanka ardeyga. Sargaalka dhageysiga ayaa ku ogeysiin doona waalidka/masuulka/daryeel bixiyaha iyo ardeyda qoraal ahaan in diwaanadaasi la masaxay. Joojin ama rafcaan loo nasakho sababo qalad nidaam waxa ka dhalan doona in maalmaha joojinta/erista laga masaxoo diwaanka ardeyga, lakiin Sargaalka Dhageysiga ayaa go'aamin doona ilaa heerka tixraac dheeriya oo dhacdada la xiriira Iga masixi doono diwaanka ardeyga. Sargaalka dhageysiga ayaa ku ogeysiin doona waalidka/masuulka/daryeel bixiyaha iyo ardeyda qoraal ahaan in diwaanadaasi la masaxay.
- Shaqaalaha oo kale masiin doonaan haayadaha waxbarashada sare qeybo ka mida diwaanka ardeyga oo ay ku jiraan macluumaadka khuseeya ka joojinta dugsiga, ka maqnaanshaha dugsiga, eryista, kasaarista, ama anshax marin jabin sharci ama anshax daro. Wax shaqaale dugsiga ah, oo ay ku jiraan lataliyayaasha koolejka ama tilmaamta, ma sii dayn doonaan ama kala doodi doonaan haayad waxbarasho sare ah wax macluumaada oo la xiriira taariikhda anshaxa ardeyga ee sharcigu u baahan yahay (fiiri Bayaanka Kormeeraha Guud LGL-07).

Qeybta 12 ARDEYDA NAAFADA AH

- Ardeyda naafada ah waxay leeyihiin xuquuqo nidaam dheeriya oo xuquuqaha lagu sharxay Xeerkan ah.
 - Ardeyga naafada ah waxa loo tixgaliyaa ardey kastoo:
 - leh IEP,
 - leh qorshe 504,
 - imika laga qiimeeyey adeegyada waxbarashada gaarka ah,
 - kaasoo waalidkiisa/masuulkiisa/ daryeel bixiyayaashiisu codsadeenqiimeyn waxbarasho gaara,
 - kaasoo waalidkiisu/masuulkiisa/daryeel bixiyayaashiisu walaac ugu muujiyeen qoraal ah kormeeraha ama shaqaalaha maamulka in ardeygu u baahan yahay waxbarasho gaara iyo adeegyada la xiriira, iyo/ama
 - khuseeya shaqaalaha dugsiga ama degmadu walaac ka muujiyeen hab-dhaqankiisa una sheegeen shaqaalaha kormeerka.
- Ka hor nidaamka dhageysiga anshaxa ee ardeyga naafada ah, Maamulaha/Madaxa Dugsiga ama ciduu u igmaday ayaa go'aamin doona haddii ardeyga naafad ah xaq u leeyahay Kulanka Kooxda ee loo yaqaan Astaanta Dibu Eegista Go'aaminta ("MDR") (fiiri Bayaanka Kormeeraha Guud SPE-15 shuruuda iyo nidaamyada qabashada kulamada MDR).
 - Haddii ardeygu xaq u leeyahay MDR, Kooxda Waxbarashada Gaarka ee ardeygu waa inay isku imaadaan si ay uga jawaabaan labadaa su'aalood. Marka koobaad, miyaa hab-dhaqanka su'aasha ah sababay, ama xiriir weyn oo toosa lalaha, naafada ardeyga? Marka labaad, miyaa hab-dhaqanku ka dhashay guul darada degmada ee hirgalinta IEP ga ardeyga?
 - Ardey naafada ah lagama joojin karo lagamana eryi karo haddii Kooxda ardeygu go'aamiso in jawaabta labadaasi su'aalood midkood tahay haa.
 - *Ka reeban:* Xaqiiqdii, xaaladaha khatarta ah, iyadoon loo eegin go'aanka Kooxda ardeyga, ardeyga waxa la galin karaa Deegaan Waxbarasho oo Gaara mudo ilaa 45 maalmood ah (fiiri Wareegtada Kormeeraha Guud, SPE-15)
- Waxbarasho dadweyne oo haboon bilaashna ah ("FAPE") waa in la siiyo ardeyda naafada ah inta lagu jiro mudada joojinta ee soconaysa in ka badan toban (10) maalmood oo dugsiga ah.

Xeerkani kaliya waxa loogu talo galay dukumentiga shuruucda iyo qawaaniinta Dugsiyada Dadweynaha Boston ee xukumaya hab-dhaqanka dhamaan ardeyda Dugsiyada Dadweynaha Boston. Xeerkani wuxuu badelayaa dhamaan shuruucda dugiga iyo dhamaan soosaaristii hore ee Xeerka Anshaxa ee Dugsiyada Dadweynaha Boston. Xeerkani wuxuu ku xiranaan doonaa ansixinta Gudiga Dugsiga Boston.

Sida lagu isticmaalay Xeerkan, kalmadahan soo socda waxay yeelan doonaan macnaha lagu qoray hoos:

- 14.1 **QORSHAHA 504** waxa loo tixgalinayaa Qorshaha Hoyga ee loogu talo galay ardeyga la go'aamiyey inuu leeyahay naafo sida lagu sharxxay Qeybta 504 ee Xeerka Dhaqan-celinta 1973. Ujeedada Qorshaha 504 waa in la hubiyo in aan qof leh naafo aad u xadidaysa mid ama in ka badan oo hawlaha noloshiisa ee waaweyn ah laga saarin ka qeybgalka, loo diidin kabka, ama loo diidin heerka helitaanka waxbarasho, hawl dugsi, ama dhisme dugsi si la mida ardeyda aan naafada ahayn.
- 14.2 **ANSHADARADA WAXBARASHO:** isticmaalka ama iskudayga hab aan daacad ama cadaalad ahayn ama sameynta dhaqamo loo isticmaalo in lagaga faa'idaysto waxbarashada siyaa ay ka mid yihiin, aanse lagu koobin, khiyaano, xatooyo waxbarsho, xatooyo xuquuq, ama isticmaal aan la ogoleyn oo xalin dhibaato wabsaayd/codsiyo.
- 14.3 **ISTICMAAL LA AQBALAAYO EE SIYAASADA SHAKABADAHA OO AY KU JIRAAN INTARNADKA:** Siyaasada BPS si loo hubiyo in ardeyda BPS iyo shaqaaluhu isticmaalan tiknoolajiyad si ay ugu helaan shabakadaha hab masuuliyad, sharciya oo anshax wanaagsan.
- 14.4 **DAGAALKA:** isku day ama hanjabaad si jidh ahaan loogu waxyeleeyo qofkale iyadoo leh awooda hada ee lagu sameynayo sidaasi oo dhibanuhuna cabsi waajaho ama warwar waxyeelo degdega oo jidhka ah. Dagaalka waxa la sameeyaa iyadoon xiriir jidh jirin. *Dagaal dhameystiran caadiyan waxa loo tixgaliyaa weerar.*
- 14.5 **QORSHAHA FAROGALINTA HAB-DHAQANKA TAAGEERO (BSIP):** qorshe ay diyaariyeen Kooxda waxbarashada Gaarka ah oo ku saleysan macluumaadka laga helay Qiimeynta Hab-dhaqanka Shaqo oo loo isticmaalay in lagu aqoonsado waxna looga qabto sababaha hab-dhaqanka ardeyga.
- 14.6 **HAB-DHAQAN KU SALEYSAN EEX:** ficilkasto la sameeyey ama bayaan lagu saleeyey astaamo run ama la qiyaasayo, oo ay ku jiraan isirka qofka, midabka, dhalashada, nasabka, muuqaalka jidheed, xaalada waxbarasho, jinsiga, diinta, jinsiyada, rabitaanka galmo, aqoonsiga jinsiga ama aqoonshada, naafada, da'da, hidaha, xaalada miliatri, xaamilo ama xaalada waalidnimo, naafada jidheed, korniin ama dareen, xaalada dhaqaale, darbi jiif, ama lala xiriirinayo qofka leh ama ah astaamahan mid ama inka badan oo ka mida.
- 14.7 **DUGSIYADA DADWEYNAHA BOSTON Succeed Boston @ Xarunta Latalinta iyo Farogalinta** (markii hore loo yaqaanay Xarunta Qiimeynta & Latalina Barron): barnaamij siiya adeegyada latalinta, go'aanqaadashada, iyo dhisida xirfadaha dareenka bulshada ardeyda jabiyeey shuruuc khuseysa Xeerka Anshaxa.

- 14.8 **MAAMULAHA DHISMAHA:** qofka koobaad ee ka masuulka ah fulinta siyaasada maamulka dugsiga ee dhismaha: Maamulaha, Madaxa Dugsiga, ama Agaasimaha Barnaamijka.
- 14.9 **CAWAANDIYADA/WAANDIYADA KHADA:** astaan, taasoo noqon karta hal dhacdo daran, isticmaalka hal ardey ama in ka badan ama xubin shaqaalaha dugsiga oo isticmaalak ficil ama astaan qoraal, hadal ama koronto ama si kale oo wax lagu yeelayo dhibane iyo:
- (i) ku sababaya waxyeelo jidheed ama dareen dhibanaha ama waxyeelada hantida dhibanaha;
 - (ii) ku keenaya dhibanaha cabsi waxyeelo ama waxyeelo hantidiisa ah;
 - (iii) abuuraya deegaan cadaawe oo dugsiga dhibanaha ah (tusaale sida hddii hab-dhaqanku abuurayo isku dheelitirinaan la'aan ka dhaxaysa awooda ardeyda iyo shaqaalaha);
 - (iv) xadidaysa xuquuqaha dhibanaha ee dugsiga; ama
 - (v) agab ahaan si weyn u carqadaladaynaysa nidaamka waxbarashada ama hawlgalka waayeelka ee dugsiga.
- Cawaandiyada waxa ka mida cawaandiyada khadka, taasoo loo yaqaan cawaandiyada isticmaalka tiknoolajiyada ama xiriir koronto, oo ay ku jiraan aanse lagu koobin, mayl koronto ah, xiriir Intarnad, fariimo qoraal oo degdega, ama xiriirka baraha bulshada. Cawaandiyada khadka waxa ku jira:
- (i) sameynta bog wabsaayd ama qoraal taasoo sameeyuhu umaleynaayo aqoonsiga qofkale; ama
 - (ii) isku eegsiinta qofkale sida inaad tahay qoraaga xog ama fariin; ama
 - (iii) fidinta koronto ahaan ee xiriirka hal qof ama inkabadan ama soo galinta agabkaasi meel ay gali karaan hal qof ama ka badan; IYO
 - (iv) fidinta ama soogalinta keenaysa xaaladaha lagu taxay (i) ilaa (v) ee qayaxitaanka cawaandiyada.
- Aargoosiga ka dhanka ah qofka soo warinaya cawaandiyada, bixinaya macluumaad inta lagu jiro baadhitaanka cawaandiyada, markhaatiga dhacdada cawaandiyada, ama haya macluumaad khuseeya cawaandiyada oo lagu mabnuucay 7.6.3 Xeerkan. (Fiiri Wareegtada Kormeeraha Guud [#SSS-18.](#))
- 14.10 **DARYEEL BIXIYE:** qof dhaeystiray warqada “Ogolaanshaha Daryeel Bixiyaha oo sharciyeysa” oo uu siiyey xuquuqo go'aan qaadasho caafimaad iyo waxbarasho mudo cayiman waalidka/masuulka ardeygu.
- 14.11 **WALAX LA XAKAMEEYHEY:** daroogo kasta ama walax lagu sheegay M.G.L. c. 94C.
- 14.12 **WALAX HALIS AH:** shay kasta, walax, ama agab lagu isticmaalay xaalad khatara ama daran, sida qalin beensal, mastarad, ul, iwm.
- 14.13 **HUB HALISA:** macneheedu waa hub, aalad, qalab, agab, ama walac, dhaqaaqaya ama aan dhaqaaqayn, oo loo isticmaalo ama u awooda inuu sababo dhimasho ama dhaawac jidheed oo daran. Kalmada hub halisa waxa ka mida, aanse lagu koobin:
- Qori, la raray ama aan la rarin;
 - Qoriga BB ama rayfal;
 - Stiletto, toori, ama aalad ama kiis u saamaxaya mindi afle in lagu jeexo meel xiran.
 - Mindi caaga, ama mindi kasta oo leh af keenaya in la jiido;
 - Mindi madow, mindi kasta oo leh labo af, ama fure;
 - Mindi leh aalad furmaysa oo mindida lagasoo sarayo daabka;
 - Shinbara laaye, qori-yar, koodh madow, nakalis ama walax keeni kaeta khatar cidaha ama xubnaha faraha ah;
 - Ul-baniis, zoo bow (sidoo kale loo yaqaan blackers) ama ulaha gangi, ama hubkale oo la mida oo ka kooban labo ulood oo looxa, caag, ama bir xaga danbe ee xariga lagu dhajiyey, silsilad, waayir ama suuf;

- Qoriga xidig oo kale, ama la mida qaabka xidig oo loogu talo galay in lagu dhaawaco qof marka lagu tuuro;
- Astaan gacmeed oo laga saameeyey suuf oo leh naylood bira, dhibco, ama walax yar, ama la mida aalad laga sameeyey walax kale, ama suun ama agab la mida oo bir ah ama walax lagu xirto gacanta;
- Silsilad jabaaniis ama silsilad la mida oo leh labo miisaan dhamaadka;
- Buufin kiimiko, *sida.*, OC (Oleoresin Capsicum {ay ku jiraan **saliid basbaas**}) Buufin);
- Hubka korontada ee noockasta (sida qoriga suuxinta ama taystar)

Kalmada hubka khatarta ah kuma jiraan mindida jeebka ee leh af ka yar 2 ½ inji. Qiimeynta in shaygu yahay hub halisa sida lagu sharxay halkan waa go'aamin uu xor u yahay Maamulaha/Hogaamiyaha Dugsiga, iyadoo lala tashanayo Hogaamiyaha Hawlgalka, marka la tixgaliyo xaqiiqooyinka iyo duruufaha.

- 14.14 **MAALIN, GANACSI:** maalinkasta marka xafiisyada Waaxda maamulka Dugsiyada Dadweynaha Boston furan yihiin, sida, Isniinta ilaa Jimcaha, marka laga reebo fasaxyada fadaraalka, gobolka, iyo dalka.
- 14.15 **MAALIN, KAALEENDAR:** maalinkasta.
- 14.16 **MAALIN, DUGSI:** maalinkasta oo dugsiga wax lagu baranayo oo ardeyda looga baahan yahay inay soo xaadiraan. Ilaa iyo haddii kale la cadeeyo, tixraaca "maalin" ama "maalm" Xeerkan wuxuu uga jeedaa "maalin dugsi" ama "maalm dugsi."
- 14.17 **LOO IGMADAY:** qofkasta oo si gaara uu ugu igmaday Maamulaha Dhismuhu ama Kormeeraha Guud inuu matalo isaga iyo iyada ((Kalkaaliyaha Maamulaha/Kalkaaliyaha Madaxa Dugsiga, Dhiinka Ardeyda, Iskuduwaha Qeybta Bulshada, Iskuduwaha Cimilada Dugsiga, Shaqaala Kooxda Ardeyda Caawisa, Iskuduwaha Waxbarashada Gaarka iyo Adeegyada Ardeyga, iwm.) si ay u gutaan shuruudaha Xeerkan.
- 14.18 **NIDAAM XUKUN:** waxa loola jeedaa dhowrista sharciga ee in ardeyga waajahaya eris dugsi oo gaara natiijo ka dhalatay talaabo anshax xaq u leeyahay inuu helo (fiiri Wareegtada Kormeeraha Guud SUP-5 iyo Wareegtada Kormeeraha Guud SPE-15).
- 14.19 **SHAQAALHA WAXBARASHADA:** dhamaan shaqaalaha BPS ama shaqaalaha qandaraaska ka haysta BPS kuwaasoo si toosa ama dadban ugu hawlan waxbarida ardeyda iyo dhamaan shaqaalaha BPS ee ka masuulka ah hubinta u hogaansanaanta Degmada ee sharciga dugsiga gobolka. Shaqaalaha waxbarashada waxa ku jira Hogaamiyaha Hawlgalka, kormeerayaasha guud ee waxbarashada iyo waxdhigista, dhiinanka ardeyda, Maamulayaasha/Madaxda Dugsiga, kalkaaliya maamulaha/caawimaya madaxa dugsiga, agaasimayaasha waxbarashada gaarka ah iyo iskuduwayaasha, macalimiinta, khubarada hab-dhaqanka caafimaad, iyo khubarada sharci. Shaqaalaha Waxbarasada kuma jiraan shaqaalaha daryeelka ama maqaaxida.
- 14.20 **KASAARIDA XAALAD DEGDEGA:** kasaarid ku meelgaara oo lasoo rogay mudo aan ka badnayn maalinta dhacdada lagu eedeeyey iyo hal (1) maalin dugsi oo dheeriya. Waxa lasoo rogi karaa marka ardeyga sharciyan lagu eedeeyo inuu falay aflagaado *iyo* joogistiisa/teedu khatar ku keenayso dadka ama hantida ama farogalinayso nidaamka waxbarashada, *oo* ayna jirin qaab kale oo lagu dajiyo khatarta ama lagu farogaliyo, *iyo* aanay macquul ahayn waayo hab-dhaqanka ardeyga ee in lasiiyo ardeyga ogeysiis iyo dhageysi ka hor xaalada degdega ah saaristeeda.

- 14.21 **ERISKA:** Eriska macnihiisu waa ka saarida ardeyga dhismaha dugsiga, fasalada joogtada ah, iyo hawlaha dugsiga in ka badan sagaashan (90) maalmo dugsi, si aan cadeyn ama rasmi ah, siduu ogolaaday M.G.L. c. 71, § 37H or 37H½ ee:
- lahaanshaha hub halis; ama
 - lahaanshaha walax la xakameey; ama
 - dagaalka xubin ka mida shaqaalaha waxbarashda; ama
 - cabasho danbi ama danbi caruured ama qiraal, ama xukunk ama galitaanka danbi sharci maxkamadeed oo la xiriira danbi, haddii maamuluhu go'aamiyo in xaadiriska joogtada ah ee ardeyga ee dugsigu saameyn weyn ku yeelanay badqabka guud ee dugsiga.
- 14.22 **CABASHO DANBI:** dukumenti eeday oo ay soo saartay maxkamadi oo ku eedaynaya qof danbi xadgudub. Xaalada caruurta, dukumentigani waxa loo tixaliyaa cabasho danbi caruureed.
- 14.23 **QORI:** mid ka mida kuwan soo socda, sida lagu sharxay Xeerka Dugsiga ee hub la'aanta, 18 U.S. Code § 921:
- hubkasta oo loogu talo galay ama loo badeli karo in lagu rido rasaas ficil ahaan wax qarxa.
 - qaabka ama helaha hubka sare lagu sharxay;
 - qori rayfal ah ama qori aamusan;
 - qorxe, dab dhaliye, ama gaaska sunta ah:
 - bamka;
 - bambo gacmeheed;
 - gantaal leh rasaasa gaasa inka badan afar (4) ownsis ah;
 - gantaal leh rasaas qaraxda ama dab dhaliye in ka badan hal daqiiqo ama shay;
 - hubkasta oo si fudud loogu badeli karo, looga ridi karo waxyaabaha qarxa ama rasaaso, oo leh in ka badan ama badh dhaayo mitir ahaan.
 - isku darkasta oo qeybha loogu talo galay ama loola jeedo isticmaalka loogu badelaayo aaladkasta alaad wax burburisa sida lagu sharxay tusaale dhow ee sare, iyo taasoo aalad waxyeelo gaysanaya laga rakibi karo.
- 14.24 **WAXBARASHO DADWEYNE OO HABOON BILAASHNA AH (FAPE):** Waxbarashada Gaarka ah iyo adeegyada la xiriira ee waafaqsan shuruudaha lagu dajiyey 20 U.S.C. 1400 *et seq.*, qawaaniintiisa la socda, iyo taasoo buuxinaysa shuruudaha waxbarashada ee ay dajisay sharciga ama qawaaniinta ay fidiyeen Waaxda Dugsiyada Hoose iyo Waxbarashada Dugsiga Sare ee Massachusetts.
- 14.25 **QIIMEYNTA HAB-DHAQANKA SHAQO (FBA):** qiimeyn hab-dhaqan oo ay sameeyeen xubno ka tirsan Kooxda Waxbarashada Gaarka ah, taasoo ka caawinaysa horumarinta siyaasaha hab-dhaqanka haboon si wax looga qabto hab-dhaqanka ardeyga ee mustaqbalka. Tani waxay qaadanaysaa toban (10) maalmo dugsi oo helitaanka ogolaanshaha waalidka/masuulka/daryeel bixiyaha ka bilaabmaya.
- 14.26 **AQOONSIGA JINSIGA:** jinsiga qofka ee la xiriira aqoonsiga, muuqaalka ama hab-dhaqanka, haday tahay ama aanay ahayn aqoonsiga jinsiga, muuqaalka, ama hab-dhaqan ka duwan ka caadiga ah ee la xiriira muuqaalka qofka ama jinsiga loo aqoonsaday. Aqoonsiga la xiriira jinsiga waxa lagu muujin karaa iyadoo la bixinaayo cadeyn ay ku jirto, lakiin aanse lagu koobin, taariikhda caafimaad, daryeel ama daaweynta aqoonsiga, waafaqsanaanta iyo cadeyn joogto ah oo la xiriirta aqoonsiga jinsiga, ma cadeyn kale oo aqoonsiga jinsiga in si daacadnimo ah loo qabtay kana qab yahay aqoonsiga muhiimka ah ee qofka; iyadoo shardigu yahay, haseyeeshee, in aqoonsiga jinsiga aan lagu cadeyn ujeedo aan sax ahayn (fiiri M.G.L. Cutubka 4, Qeybta 7).]

- 14.27 **MASUULKA:** qofka sharciyan masuulka ka ah ardeyga oo sameyn kara go'aamo waxbarasho isagoo matala ardeyga la sheegay.
- 14.28 **KHATARGALIN:** hab-dhaqankasta ama nidaam bilaabida urur ardey kasta, haday tahay hanti guud ama gaara, taasoo si ku talagal ah ama taxadir la'aan u waxyeelaynaysa caafimaadka jidhka ama maskaxda ee ardeyga ama qofkale (fiiri M.G.L. c. 269, §17-19, iyo 603 C.M.R. 33.03).
- 14.29 **KUTIRKUTEEN:** Bayaan afka ah ama qoran oo uu sameeyey qof aan makhraati ka ahayn dhageysi/dacwad, taasoo badanka la siiyo dhageysiga/dacwada si loogu cadeeyo runta arin(arimo) lagu cadeynaayo bayaanka.
- 14.30 **QORI LAMOOD:** aaladkasta oo u eeg qori oo loogu talo galay in lagu cabsi galiyo dhibnaha.
- 14.31 **ASTAAMAHA GO'AAMINTA DIBU EEGISTA (MDR):** nooc kulanka Kooxda IEP ah, oo la qabto toban (10) maalmo dugsiga gudohood oo ka saarid ardey naafo ah oo keenaysa isbadelka diwaangalinta ardeyga, taasoo Kooxda IEP ay tahay inay go'aamiso haddii hab-dhaqanla keenaya sababta anshaxa uu sababay, ama uu ku lahaa sameyn weyn xiriirka, awooda ardeyga ama hab-dhaqanka laga hadlayo uu ahaa natiijada tooska ah ee guul darada si loo hirgaliyo IEP ardeyga.
- 14.32 **DANBI FUDUD:** danbi ka yara fudud danbiga weyn oo badanaa la isku ciqaabi karo ganaax lacageed, ganaax ciqaabeed, ganaax, ama xarig meel aan ahayn xabsi.
- 14.33 **AAN WALI KU HABOONEYN WAXBARASHADA GAARKA AH:** sharciga gobolka iyo fadaraalka iyo qawaaniinta, ardeyga aan la go'aamin inuu ku haboon yahay waxbarashada gaarka iyo adeegyada, oo ku lug yeeshay hab-dhaqan jabinaya Xeerka Anshaxa. Ardey leh xaaladan wuxuu cadeyn karaa ilaalinta lasiiyo ardeyda naafada ah haddii dugsiga u haysto sababa uu ku aamino in ardeygu naafo yahay. BPS waxa loo tixgalin doonaa inuu leeyahay aqoonta ardeyga naafada ah haddii, ka hor hab-dhaqanka sababay talaabada anshaxa ee dhacday, waalidka/masuulka/daryeel bixiyaha ardeygu ugu muujiyey walaac qoraal ahaan kormeeraha BPS ama shaqaalaha maamulka ama macalinka cunuga, in cunugu u baahan yahay qiimeyn waxbarasho gaara, AMA macalin ama shaqaale degmada ah uu ugu muujiyeywalaacyo khuseeya hab-dhaqanla uu muujiyey ardeygu si toosa Kalkaaliyaha Kormeeraha Guud ee Waxbarashada Gaarka ah ama shaqaalaha kormeerka. BPS looma tixgalin doono inuu leeyahay aqoonta ardeyga naafada ah haddii waalidka/masuulka/daryeel bixiyaha ardeygu aanu ogolaan qiimeynta waxbarashada gaarka ah, diiday adeegyada waxbarashada gaarka ah, ama marka ardeyga la qiimeeyey oo la go'aamiyey in ardeygu aanu ahayn ardey naafo ah (fiiri Wareegtada Kormeeraha Guud SPE-15).
- 14.34 **SHAYGA AAN LA ISTICMAALIN:** shay kasta oo aanu loo isticmaalayn ardeyga dugsiga, oo ay ku jiraan aanse lagu koobin mindi aan ahayn hub halisa, hub koronto ah, daroogo (tusaale, mishiin yar, warqadaha sigaar, tuunbo xashiishad), dhagax, jaajuur, qori la mood, qori, ama af laysar ah. Ogow in Amarka Magaalada, laysarada lagama ogola dhismaha dugsiga. (fiiri Ord. 1999 c. 2 § 4)
- 14.35 **WAALID:** hooyada ardeyga iyo/ama aabaha.
- 14.36 **XARUNTA QORSHEYNTA:** ka dib nidaamyada saxda iyo masuuliyada marka la tijaabiyo,

qoro, oo aanay ka hirgalin fasalka, ardeyga wax burburinaya waxa loo gudbin karaa xarunta qorsheynta ardeyga. Ardeygu wuxuu ku jirayaa xarunta qorsheynta mudo dheer ilaa la qiimeynaayo hab-dhaqankiisa markaasi lana sameynaayo qorshe hab-dhaqan wanaagsan. Xarunta qorsheyntu waxay fursad usiinaysaa ardeygu inuu ilaaliyo laylisyada fasalka oo uu siiyo caawimo shaqaalaha dugsiga si loo hirgaliyo qorshe dabo gala oo ardeyga loogu talo galay. Ka saarida xarunta qorsheynta ardeyga waxay keenaysaa ka hakin dugsi haddii ardeyga laga saaro 90 daqiiqo ama labo xiisadood, labada kii yarba. Waayo ka saaridu waxay keenaysaa hakin dugsi, waxay u baahan tahay ogeysiis, dhageysi, fursad lagu sameeyo horumar waxbarasho, iyo isticmaalka hab-dhaqan kale oo an ku jirin.

14.37 **QORSHAHA ADEEGA WAXBARASHADA DUGSIGOO DHAN:** waxa loola jeedaa qorshayaasha gaarka ah ee uu diyaariyey Maamulaha/Madaxa Dugsiga ee bulshada dugsigooda si loo hubiyo in ardeyda laga eryey dugsiga ama laga saaray dugsiga in ka badan 10 maalmo dugsi oo isku xiga, haday tahay joogis ama ka maqnaansho dugsi, fursad u helaan ay ku sameeyaan horumar waxbarasho. Qorshaha waa inay ku jiraan, aanse lagu koobin, nidaam ardeydu ku soo kabi karaan laylisyada kuna heli karaan shaqo guri, laylisyo, imtaxaano, iyo warqado iyo mashruucyo.

14.38 **FARIIMO-GALMO:** waa falka la wadaagista ama dirista fariimo cad oo galmo ama sawiro koronto ahaan, koomiyuutar, tilifoonka gacanta, ama aalad kale oo koronto. Fariin-galmo dirista waxa loo tixgalin karaa faafinta waxyaabaha qaawan ee ardeyga iyadoo la jabiyey sharciga M.G.L. c. 272, § 28. Tani sidoo kale waxa ku jira la wadaagista ama dirista fariimaha galmo ama sawirada intarnadka iyo/ama madalaha baraha bulshada ee ka baxsan maalinta dugsiga oo carqaladaynaya shaqada caadiga ah ee dugsiga.

14.39 **ANSHAXDARADA GALMO:** dhaqankastoo aan lasoo dhaweyn, khasaba, xooga, ama aan la rabin oo galmo. Anshax darada galmo waxa ku jira ficil galmoo kasta oo ka dhan ah qofka aan awoodin inuu bixiyo ogolaansho, haday tahay ku meel gaar ama xaalad maskaxeed ama jidheed oo rasmiya ama yaraan awgeed. **Ogolaanshaha** waxa lagu sheegaa heshiis cad, oo shaqeynaya iyo fasax lagu fulinaayo galmo af ama ficil ama hawl qofkale lama fulinaayo. Bilaabaha xiriirka galmo ayaa ka masuula helida ogolaanshaha ka hr intaanu sameyn xiriir galmo. Ogolaanshuhu waxa ka noqon kara labada dhinac mid uun wakhtiguu doono. Ogolaanshuhu waa inuu noqdaa mid iskii ah oo ansax noqon maayo haddii qofka lagu kalifo dareen ahaan, maskax ahaan, jidh ahaan, sumacad ahaan, ama halis maaliyadeed, hanjabaad, ama xoog. Ogolaanshaha in la fuliyo hawl galmo, ama heshiis hore si loo fuliyo hawl galmo, looma turjuman karo ogolaansho hawl galmo kale ama sameyn hawl galmo marlabaad. Ogolaanshaha ma bixin karo qof aan caruura ama ka yar da'da lix iyo toban.

Anshaxdaro galmo waxa ku jiri kara danbiyo, sida anshax daro iyo cay, kufsi, xadgudub, ama dagaal kufsi ah. Ficiilkastoo noqon kara danbi waxa loo gudbin doonaa sharci fulinta.

Tusaaleyaasha anshaxdaro galmo waxa ku jiri kara, aanse lagu koobin, kuwan soo socda:

- Taabasho galmo oo aan la rabin
- Xiriir galmo oon la rabin oo dhaca inta lagu jiro dugsiga ama intaan lagu jirin, dhismaha dugsiga ama ka baxsan, oo ay ku jiraan, rabshada shukansi;
- Shaqaaleynta, gadiidka, helida, ama siinta ardey jinsi kasta ujeedo galmo;
- Hordhaca galmo, haday tahay ama aanay ahayn taabasho;
- Codsiyada galmo;

- Xadgudubyada baahin galmo, oo ay ku jiraan taabasho galmo, salaaxid, tilmaamo gacmo, ama taabasho aan habooneyn oo dadka kale ah;
- Taabasho galmo, salaaxid, ama galmo hanti dugsiga ama hawl dugsiga lagu sameeyo;
- Kaftanka galmo ama tixraacyada;
- Faalooyinka khuseeya jidhka ardeyga ama hawlaha galmada ardeyga ama rabitaan;
- Magacyo aflagaado wicitaankooda ama ceebayn keenaysa galmo, bahdil galmo, ama tacadiyo ku saleysan galmo ama rabitaan galmo;
- Muujinta ama baahinta sawiro si cad u tusinaya galmo, sawiro, ama agab kale oo qaabkale ah (sida fariimo galmo);
- Ka ganacsiga dhalinta ee ujeedooyin galmo, sida shaqaaleysiin, gadiid, ama haddii kale uga faa'idsiga ilmo yar iyadoo lacag, hoy, ama cunto lagaga badelanay;
- Hawlaha galmo ee u dhaxeeya ardeyda dugsiga, ama dhisme kasta halka ganacsiga BPS laga fuliyo; ama
- Ficolada kale ee galmo af, fal, jidh.

14.40 **WAXKABADELKA JADWALKA MUDADA GAABAN:** isbadelkasta oo lagu sameeyo jadwalka ardeyga oo ah saddex (3) cisho ama wax ka yar maalmaha dugsiga loona sameeyo si loogu yareeyo xiriirka ka dhaxeeya ardeyga iyo macalinka ama u dhaxeeya ardeyga iyo ardey kale markay jirto cadeyn khilaaf ka dhex taagan iyaga. Waalidiinta/masuuliyiinta/daryeel bixiyayaasha waa in lasoo ogeysiyo dhamaadka maalinta wixii isbadela ee ku yimaad jadwalka ardeyga ee hirgalaya maalinta xigta ee dugsiga.

14.41 **SOOCELINTA CADAALADA ARDEYGA:** marka la ogaado ama laga warhelo dhacdooyinka hab-dhaqan, xubnaha shaqaalaha waxbarasho waxay isku dayi doonaan inay xaliyaan dhibaatooyinka si loogu gudbiyo Maamulaha Dhismaha ama cid loo igmaday. Shaqaalaha waxbarashada ayaa laga filayaa inay si hoose ugala hadlaan ardeyga fursad koobaad, oo kula yeeshaan shir waalidiinta/masuuliyiinta/daryeel bixiyayaasha tilifoon ahaan ama qoraal. Shaqaale waxbarasho ama ardeyga ayaa kusoo casuumi kara waalidka/masuulka/daryeel bixiyayaashu inay kasoo qeybgalaan. Shirka ardeyga iyo shaqaalaha wuxuu noqon doonaa mid ku wada haboon wakhtiga, goobta ama xaalada (tusaale, wicitaan kulan). Maamulayaasha dugsiga waa in la ogeysiiyaa shirarkan iyo dukumentiyada iskuday kasta shirka nidaamka macluumaadka ardeyga BPS ansixisay.

Haddii xubin ka tirsan shaqaalaha waxbarashadu ogaado in ardeygu halgamaayo, talaabada koobaad waa in shaqaaluhu si gaara ugala hadlaan ardeyga fursada hore ka dibna wacaan/iimayl u diraan waalidka/masuulka/daryeel bixiyaha ardeyga. Haddii ay wacan tahay, shaqaaluhu wuxuu soo jeedi karaan kulanka waalidka iyo ardeyga oo wada jira.

14.42 **SHIRARKA ARDEYGA HOGAAMINAYO:** ardey kasta oo walaac ka qaba fikirka ardeyga, nidaamka xuquuqda, iyo/ama xuquuqaha ardeyda kale wuxuu codsan karaa la kulanka Maamulaha Dugsiga ama cid loo igmaday. Shirka waxa lagu qaban doonaa wakhti, goob iyo xaalad ku haboon, waxaana lagu diwaangalin doonaa nidaamka macluumaadka ardeyga BPS ee ardey kasta oo ka qeybgala. Codsiga ardeyga, ama xoriyada Maamulaha Dhismaha ama cida loo igmaday, waalidiinta/masuulka/daryeel bixiyaha ayaa lagusoo casuumi karaa shirka. Maamulaha dhismaha waa in la ogeysiiyo shirarkan oo kale iyo natiijadooda.

14.43 **DIWAANKA ARDEYGA:** dhamaan macluumaadka khuseeya ardeyga ee lagu hayo foom Dugsiyada Dadweynaha Boston leedahay oo loo diyaariyey qaab ardeyga si gaara lagu aqoonsan karo ama magaca ardeyga (fiir Wareegtada Kormeeraha Guud LGL-7).

- 14.44 **ARDEYGA NAAFADA AH:** ardey kaasoo, waayo naafo ka kooban korniin la'aan ama maskaxda, dareenka, neerfaha, dareenka, xiriirka, jidhka, naafo waxbarasho ama caafimaad ama isku darka intaasi, aanu awoodin horumarka waxbarashada una baahan yahay adeegyo waxbarasho gaara, oo ay ku jiraan ardeyda da'da dugsiga oo u baahan adeegyada la xiriira ama adeegyada haddii adeega ama adeegyada loogu baahan yahay in lagu hubiyo in ardeygu heli karo manhajka guud ee waxbarashada oo helo Waxbarasho Dadweyna oo Haboon Bilaashna ah (FAPE). Kalmadan waxa ka mida ardeyda aan wali la aqoonsan waxbarasho gaara inay u baahan yihiin, sida sare lagu xusay.
- 14.45 **JOOJITA:** ka saarida ardey dhismaha dugsiga iyo/ama hawlaha fasalka ee joogtada ah in ka badan 90 daqiiqo, isku gayn, ama labo xiisadood hal maalin. "Joojintu" waxay qabanaysaa joojinta mudada gaaban ama mudada dheer, joogista iyo maqnaanshaha dugsiga, ilaa haddii kale la cadeeyo.
- Joojin kaliya oo mudo gaaban ah kama badnaan karto saddex (3) maalmo dugsiga ardey da'diisu tahay 15 ama shan (5) maalmo dugsiga ardey da'diisu tahay 16 ama ka weyn.
 - Joojinta mudada dheer waa ka saarida in ka badan toban (10) maalmo dugsiga oo xiriira.
- 14.46 **JOOJINTA, DUGSIGA:** kasaarida ardeyga hawlaaha joogtada ah fasalka, oo ay ku jiraan aanse lagu koobin dhismaha dugsiga, in ka badan toban (10) maalmo dugsiga oo xiriira, ama in ka badan toban (10) maalmo dugsiga, dhowr jeer sanad dugsiyeedka. Ka joojinta dugsiga ee ka badan toban (10) maalmood oo xiriira ama la isku daray waxa loo tixgalin doonaa joojin mudo dheer ah, rafcaanka, iyo ujeedooyin warin awgeed.
- 14.47 **JOOJINTA, AAN CAYIMNAYN:** joojin lasoo rogi karo marka:
- ardey (18 ama ka weyn) lagu eedeeyo danbi (ama danbi caruureed ardey ka **yar 18**);
 - Haddii Maamule ama Madaxa Dugsiga halka ardeygu ka diwaan gashan yahay go' aamiyo xaadiriska joogtada ah ee ardeyga ee dugsiga inuu saameyn weyn ku yeeshay caafimaad qabka guud ee dugsiga. Haddii ardeyga laga joojiyo qeybtan, joojintu waxay dhaqan galaysaa ilaa iyo kiiska danbiga la xukumaayo ama xalinaayo, taasoo ka badnaan karta mudada sanad dugsiyeedka hada. Marka danbiga sababaha joojinta la xukumo, Maamulaha Dugsiga ayaa si wadi kara eriska Qeybta 7.1 Xeerkan, haddii ay haboon tahay (fiiri M.G.L. c 71, § 37H ½).
- 14.48 **KOOXDA:** iyadoo la tixraacayo Waxbarasada Gaarka, koox shakhsiyaad ka masuula sameynta iyo hirgalinta Qorshaha Waxbarashada Gaarka ah (IEP) ee ardeyga sanad dugsiyeedka. Xubinimada kooxdu way kala duwanaa kartaa iyadoo ku xiran baahiyaha waxbarasho ee ardeyga. Ka qeyb galayaasha waxa ku jiri kara:
- Macalinka fasalka
 - maamulaha dugsiga ama cida loo igmaday (COSE)
 - waalidiinta/masuuliyiinta/daryeel bixiyaasha ama masuuliyiinta sharci iyo, haddii ay haboon tahay, ardeyga
 - shaqaalaha kale ee dugsiga ama degmada haddii ay qiimaynayaan awoodaha ardeyga iyo baahiyaha, ama ay ka qeybgalayaan gudbinta IEP.
- 14.49 **KA SAARIDA KU MEELGAARKA EE FASALKA:** ardeyna lagama saari doono dugsiga wax ka badan sagaashan daqiiqo ama labo xisadood, labada kolba kii yar, iyadoon wakhtiga fasalka aanu ahayn joojinta ama keenayn dacwada lagu sharxay Qeybta 5 ee Xeerka (fiiri Wareegtada Kormeeraha Guud SUP-5).

14.50 **QIIJINTA:** isticmaalka sigaarada ama aaladaha kale ee u saamaxaya dadka inay nuugaan nikotiin ama daroogoyinka kale sida THC, CBD, ama K2, sida qiiqa nuugida nikotiin ama daroogoyinka la joo dhamaadka sigaarka, xashiishada, ama qiiq kale. (MGL Chapter 270 Section 29).

14.51 **HUBKA:** fiiri 16.13, “Hubka Halista ah,” iyo 16.22, “Qori.”

Gali boga KHAYRAAD DHEERIYA: (linkiyo)

Lifaagyada COC - Marka Sam ansixiyo

MTSS

Taageerada Ardayga

Guide to BPS

Tilmaamta Adeegyada Degmada Suffolk

Haddii qof codsanayo nuqul dukumentigan ah, fadlan sii kuwan soo socda Wareegtada Kormeeraha Guud:

1. Wareegtada Kormeeraha Guud SPE-15
2. Wareegtada Kormeeraha Guud TRN-2
3. Wareegtada Kormeeraha Guud SUPT-18
4. Wareegtada Kormeeraha Guud FSE-06
5. Wareegtada Kormeeraha Guud SUP-5
6. Wareegtada Kormeeraha Guud EQT - 1 ilaa EQT-6
7. Wareegtada Kormeeraha Guud HWD-06
8. Wareegtada Kormeeraha Guud SUP- 9
9. Wareegtada Kormeeraha Guud LGL-07
10. Wareegtada Kormeeraha Guud SSS-18
11. Wareegtada Kormeeraha Guud SAF- 1 iyo SAF-3
12. Siyaasad CUSUB oo Khuseysa Diyaarinta iyo La Wadaagida Warbixinaha Dhacdooyinka iyo Macluumaadka kale ee Ardeyga
13. Xiriirka Gudbinta Succeed Boston - Hal Fariin-muujiye
14. Istickmaalka Walax CUSUB